

SKUPŠTINA CRNE GORE

IZVJEŠTAJ O RADU ODBORA ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU ZA 2019. GODINU

MART 2020. GODINE

SADRŽAJ

1. Uvod	2
2. Sjednice Odbora	4
2.1 Tabelarni prikaz rada na sjednicama Odbora	4
2.2 Sjednice Odbora – pregled	4
3. Međunarodne i ostale aktivnosti članova i službe Odbora.....	32
4. Zaključak	47

1. UVOD

Članom 20 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane („Sl. list Crne Gore“, br. 80/10 od 31.12.2010) propisano je da Odbor najmanje jednom godišnje podnosi Skupštini izvještaj o svom radu i rezultatima parlamentarnog nadzora.

Odbor je u protekloj godini održao 18 sjednica u 18 dana, koje su trajale 22 sata i 5 minuta, a na kojima su razmotrene 43 tačke dnevnog reda.

Saglasno odredbama Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane usvojen je Izvještaj o radu Odbora za 2018. godinu.

U izvještajnom periodu Odbor je razmotrio: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli; Predlog Strategije odbrane Crne Gore; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojsci Crne Gore; Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka.

Pored navedenih predloga Odbor je u 2019. godini razmotrio i Predlog zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu sa Izvještajem o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agenciju za nacionalnu bezbjednost; kao i Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2020. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Upravu policije i Agenciju za nacionalnu bezbjednost.

U prethodnoj godini, razmotren je i Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u NATO misiju u Republici Irak (NATO MISSION IRAQ-NMI).

Odbor je, na 51. sjednici, održanoj 30. decembra 2019. godine, sproveo kontrolno saslušanje u okviru tačke dnevnog reda: Kontrolno saslušanje direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, ministra unutrašnjih poslova, direktora Uprave policije, ministra odbrane i generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane, na temu: „Konkretni oblici hibridnog rata protiv Crne Gore proteklih godina, njegovi nosioci, kao i osposobljenost nadležnih državnih organa u borbi protiv hibridnog rata i mjere i konkretne radnje koje su preduzete u svakom od evidentiranih slučajeva“, i usvojio Izvještaj sa zaključcima s tim u vezi.

Takođe, članovi Odbora su dali pozitivno mišljenje o kandidatu Miljanu Peroviću za mjesto generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane.

Saglasno odredbama Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane u 2019. godini, Odbor je razmotrio:

- Izvještaj o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2018. godinu;*
- Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane za 2018. godinu;*
- Izvještaj o stanju u Vojsci Crne Gore za 2018. godinu;*
- Izvještaj o učešću pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu za 2018. godinu;*
- Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, sa organom u sastavu za 2018. godinu;*
- Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2018. godinu;*
- Izvještaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori u 2018. godini.*

Odbor je takođe razmotrio i Poseban izvještaj Uprave policije o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije.

U izvještajnom periodu Odbor je blagovremeno informisan o aktivnostima organa i institucija iz sektora odbrane i bezbjednosti sa kojima je nastavljena uspješna saradnja po svim relevantnim osnovama. Pored navedenog, Odbor je realizovao posjetu Ministarstvu odbrane i informisao se o onome što je u Vojsci Crne Gore realizovano u prethodne tri godine, naročito kada je riječ o strukturi, normativnom uređenju sistema, novitetima u dijelu modernizacije vojne opreme, kao i planovima za naredni period. Takođe, ministar odbrane održao je i prezentaciju o hibridnim prijetnjama, kao fenomenu današnjice i posljedicama koje one imaju na Crnu Goru kao novu članicu NATO-a.

Takođe, održan je kontinuitet učešća članova i predstavnika Sekretarijata ovog radnog tijela na brojnim konferencijama, seminarima i drugim aktivnostima na kojima su tretirana pitanja iz oblasti savremenih bezbjednosnih izazova po regionalnu i svjetsku bezbjednost.

Sastav Odbora u 2019. godini:

- 1. Obrad Mišo Stanišić, predsjednik do 31. jula 2019. godine*
- 2. Branko Čavor, predsjednik od 31. jula 2019. godine*
- 3. Luidž Ljubo Škrelja*
- 4. Marta Šćepanović*
- 5. Miodrag Vuković*
- 6. Milorad Vuletić*
- 7. Mihailo Anđušić, član od 31. jula 2019. godine*
- 8. Boris Mugoša*
- 9. Ranko Krivokapić*
- 10. Nebojša Medojević*

11. Andrija Mandić
 12. Predrag Bulatović
 13. Danijela Pavićević, članica od 22. oktobra 2019. godine

U nastavku su predstavljene aktivnosti Odbora u 2019. godini kroz dvije cjeline: prvu koja se odnosi na rezultate rada na sjednicama Odbora i drugu, koja sadrži pregled međunarodnih i drugih aktivnosti članova i Sekretarijata Odbora u izvještajnom periodu.

2. SJEDNICE ODBORA ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU U 2019. GODINI

2.1 Tabelarni prikaz rada na sjednicama Odbora

Broj sjednica		Broj razmotrenih tačaka dnevnog reda		Broj razmotrenih predloga zakona		Broj razmotrenih amandmana	
2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
19+1	18	43+1	43	3	7	5	3

Učešće na sjednici u skladu sa čl. 67 Poslovnika ¹		Konsultativna saslušanja		Kontrolna saslušanja	
2018.	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.
72	66	6	/	1	1

2.2 Sjednice Odbora – pregled

Članovi Odbora su na **34. sjednici**, održanoj 18. januara 2019. godine, razmotrili *Zahtjev Kluba poslanika Socijaldemokratske partije Crne Gore za kontrolno saslušanje: vrhovnog državnog tužioca Ivica Stankovića, glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića, direktora Uprave policije Veselina Veljovića i direktora Agencije za sprječavanje korupcije Sretena Radonjića, povodom rada navedenih državnih organa u slučaju informacija koje je javnosti saopštio Duško Knežević, vlasnik Atlas grupe. Nakon uvodnog obrazloženja i rasprave koja je uslijedila članovi Odbora na temelju izjašnjenja o Zahtjevu, nisu donijeli odluku o kontrolnom saslušanju. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu, sjednici je prisustvovala predstavnica Instituta „Alternativa“.*

¹ Odnosi se na broj učesnika na sjednicama Odbora, koji su učestvovali u radu u skladu sa članom 67 Poslovnika Skupštine Crne Gore.

Na **35. sjednici**, održanoj 1. februara 2019. godine, jednoglasno je usvojen *Izveštaj o radu Odbora za bezbjednost i odbranu za 2018. godinu*, u skladu sa članom 20 stav 1 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, kojim je propisano da Odbor najmanje jednom godišnje podnosi Skupštini izvještaj o svom radu i rezultatima parlamentarnog nadzora.

Odbor je na sjednici razmotrio i *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugima aktivnostima u inostranstvu*.

Tokom rasprave, članovi Odbora su posebnu pažnju posvetili predloženim izmjenama Zakona koje predviđaju ispunjavanje dodijeljenih NATO ciljeva sposobnosti, usaglašavanje važećeg zakona sa Zakonom o zaštiti i spašavanju i stvaranje uslova za slanje formacijskih jedinica Vojske Crne Gore u međunarodne snage u inostranstvo. Ovom prilikom, Odbor je posebno cijenio činjenicu da usvajanje Predloga zakona ima za cilj da omogući Crnoj Gori ispunjavanje obaveza preuzetih međunarodnim sporazumima.

Na bazi uvodnog izlaganja predstavnika predlagača zakona i rasprave koja je uslijedila, Odbor je jednoglasno odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o upotrebi jedinica Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama i učešću pripadnika civilne zaštite, policije i zaposlenih u organima državne uprave u mirovnim misijama i drugima aktivnostima u inostranstvu.

Sjednici su prisustvovali Predrag Bošković, ministar odbrane i Nada Ulićević, v.d. sekretara Ministarstva odbrane. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu sjednici je prisustvovala i predstavnica Instituta „Alternativa“.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli razmotren je na **36. sjednici**, održanoj 8. februara 2019. godine, kojoj su prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova: Dragan Pejanović, državni sekretar i Safet Korać,

generalni direktor Direktorata za strateško razvojne poslove, kao i predstavnica Instituta „Alternativa“.

Poseban fokus, tokom rasprave, stavljen je na odredbe koje imaju za cilj usaglašavanje vršenja granične kontrole sa pravnom tekovinom Evropske unije, imajući u vidu da je Crna Gora kandidat za članstvo, te da će po ulasku u Evropsku uniju postati dio šengenskog prostora. Saglasno iznijetom, članovi Odbora su tokom rasprave apostrofirali važnost uspostavljanja adekvatnih standarda u cilju jačanja

efikasnosti granične kontrole, cijeneći da se kroz iznalaženje najboljih zakonskih formulacija u velikoj mjeri otklanjaju i regulišu potencijalni problemi sa kojima se policijski službenici Sektora granične policije mogu susresti u vršenju poslova iz svoje nadležnosti.

Odbor je konstatovao da donošenje navedenog propisa ima za cilj uspostavljanje standarda koje granična kontrola mora ispunjavati u momentu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji, kao i onih standarda koji se u aktuelnom momentu mogu uspostaviti saglasno mogućnostima i potrebama granične policije. Članovi Odbora su se, tokom diskusije, osvrnuli i na zaključke usvojene na 29. sjednici na kojoj je sprovedeno konsultativno saslušanje na temu „Kontrola granica i dijeljenje informacija u kontekstu sprečavanja i borbe protiv terorizma i nasilnog ekstremizma sa posebnim osvrtom na: sistem napredne informacije o putnicima, evidenciju imena putnika i prikupljanje biometrijskih podataka“, i s tim u vezi realizovanu posjetu Sektoru granične policije. Ovom prilikom su ponovili podršku aktivnostima koje imaju za cilj unapređenje zakondavnog okvira za sprovođenje nadzora nad državnim granicom, što je i obuhvaćeno predloženim zakonskim tekstom.

Na bazi iznijetog, Odbor je jednoglasno odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o graničnoj kontroli.

Članovi Odbora su na **37. sjednici**, održanoj 5. aprila 2019. godine, razmotrili *Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane za 2018. godinu i Izveštaj o stanju u Vojsci Crne Gore za 2018. godinu.*

Odbor je upoznat sa realizovanim aktivnostima u predmetnoj oblasti u izvještajnom periodu sa fokusom na sprovođenje programa, stratešku i normativnu djelatnost, implementaciju politike odbrane, stanje u domenu ljudskih, materijalnih i finansijskih kapaciteta, vojno-obavještajne i kontraobavještajne poslove, te misije i zadatke Vojske Crne Gore sa posebnim osvrtom na opremanje i modernizaciju, kao i učešće u međunarodnim misijama i operacijama.

© Skupština Crne Gore

odbrane, Dugoročnog plana razvoja odbrane i Plana integriteta odbrane i Vojske Crne Gore.

Uvažavajući činjenicu da su prijem Crne Gore u NATO i promjene u bezbjednosnom okruženju nametnule potrebu za revidiranjem postojećih i donošenjem novih strateških dokumenata na polju bezbjednosti i odbrane, Odbor je pozdravio aktivnosti sprovedene na planu izrade i donošenja Strategije nacionalne bezbjednosti Crne Gore, Strategijskog pregleda

Članovi Odbora su se na sjednici upoznali i sa ostvarenim na planu međunarodne odbrambene saradnje, cijeneći da navedeno predstavlja snažan instrument podrške ostvarivanju nacionalnih bezbjednosnih i odbrambenih interesa, što je i doprinijelo unapređenju odbrambenih sposobnosti u izvještajnom periodu.

U okviru diskusije o resursima odbrane, članovi Odbora su podržali donošenje Smjernica za interpersonalnu komunikaciju u Ministarstvu odbrane, kao i Smjernica za privlačenje i zadržavanje žena u Vojski Crne Gore, a u cilju unapređenja personalne podrške i kvaliteta života zaposlenih, te implementacije politika rodne ravnopravnosti u Ministarstvu i Vojski Crne Gore.

Saglasno navednom, članovi su pozdravili realizaciju mjera iz Plana aktivnosti za implementaciju politike rodne ravnopravnosti i Rezolucije 1325 Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija u 2018. godini.

Posebna pažnja tokom diskusije bila je posvećena stanju u oblasti materijalnih resursa sa osvrtom na opremanje jedinica Vojske Crne Gore, nabavku sredstava i opreme, remont i održavanje sredstava, naoružanja i vojne opreme, kao i na pitanje neutralizacije viškova ubojnih sredstava u okviru MONDEM programa i NATO povjerilačkog fonda.

U skladu sa iznijetim, Odbor je konstatovao da je u izvještajnom periodu, kroz nabavku nove opreme, nastavljeno povećanje nivoa interoperabilnosti i opremljenosti jedinica Vojske u skladu sa NATO standardima, pri čemu je prioritet bio na opremanju snaga deklariranih za međunarodne misije i operacije, opremanju Vazduhoplovstva Vojske helikopterima, konverziji raketne topovnjače RTOP-405 u patrolni brod P-105, opremanju Inženjerske čete i nabavci novih vježbovno-terenskih uniformi.

Polazeći od značaja implementacije smjernica iz NATO dokumenta „Obaveza investiranja u odbranu“, Odbor je pozitivnim ocijenio usvajanje nacionalnog Plana investiranja u odbranu za period od 2019. do 2024. godine, koji je usklađen sa smjericama i prioritetima definisanim u novim strateškim dokumentima, te omogućava dosljednu primjenu Ciljeva sposobnosti, a kojim je predviđena dinamika dostizanja kvote od 2% BDP za sistem odbrane, uz istovremeno izdvajanje 20% odbrambenog budžeta za modernizaciju i opremanje.

Članovi Odbora su pozdravili ostvareno na planu dobijanja Sertifikata o uspješno završenom testiranju za sposobnost kodifikacije na nivou NATO zemalja, imajući u vidu da navedeno predstavlja dokaz potpune spremnosti Nacionalnog kodifikacionog biroa Crne Gore za vršenje poslova u oba smjera kodifikacione komunikacije, odnosno potpune usklađenosti sa pravilima i procedurama NATO

kodifikacionog sistema (NCS), te dali podršku aktivnostima na planu osiguranja kvaliteta u oblasti odbrane.

Odbor je, tokom rasprave, posebnu pažnju posvetio i ostvarenom na planu razvoja i implementacije vojno obavještajnih sposobnosti, u skladu sa nacionalnim interesima i strateškim prioritetima, uz kontinuirano praćenje i analizu različitih bezbjednosnih fenomena. Članovima je, s tim u vezi, predočeno da su obavještajni poslovi prvenstveno bili usmjereni na praćenje regionalnih i globalnih procesa, čije bi se posljedice mogle reflektovati na bezbjednosne prilike u Crnoj Gori, odnosno koje bi mogle imati negativnog uticaja na Ministarstvo i Vojsku ili saveze i organizacije čiji je Crna Gora član, kao i da se kontraobavještajna djelatnost u izvještajnom periodu u najvećoj mjeri odnosila na kontraobavještajnu zaštitu pripadnika i infrastrukture Ministarstva i Vojske u zemlji i u inostranstvu.

Članovi su na sjednici upoznati i sa preduzetim aktivnostima na planu realizacije usvojenih zaključaka Odbora koji su se odnosili na prethodni izvještajni period i, s tim u vezi, pozdravili planirane mjere koje imaju za cilj prevazilaženje prepoznatih izazova.

Nakon sprovedene objedinjene rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio da prihvati Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva odbrane za 2018. godinu i Izvještaj o stanju u Vojsci Crne Gore za 2018. godinu sa sljedećim

ZAKLJUČCIMA:

1. Odbor iskazuje podršku nastavku reformskih procesa u sistemu odbrane i daljem prilagođavanju nacionalnog odbrambenog sistema NATO standardima, sa posebnim fokusom na potpunu harmonizaciju nacionalnog planiranja odbrane sa Procesom planiranja odbrane koji se vrši u NATO (NDPP);
2. Polazeći od značaja sprovođenja adekvatnih mjera u oblasti sajber bezbjednosti i jačanja svijesti korisnika o potencijalnim sajber prijetnjama, a u skladu sa formiranjem organizacione jedinice Ministarstva, odgovorne za sajber odbranu i odgovore na kompjuterske incidente (CD/CIRT), te sprovedenim aktivnostima s tim u vezi, Odbor apostrofira važnost nastavka rada u ovoj oblasti sa fokusom na opremanje i razvoj Bezbjednosnog operativnog centra koji će biti centralna tačka praćenja i zaštite sajber prostora Ministarstva i Vojske Crne Gore;
3. Uvažavajući dosadašnje rezultate Vojske Crne Gore, Odbor cijeni potrebnim i izuzetno važnim dalji razvoj zajedničkih sposobnosti za kontrolu vazdušnog prostora i mora sa oružanim snagama zemalja saveznica;
4. Odbor podržava težišne aktivnosti Vojske Crne Gore u predstojećem periodu, sa posebnim akcentom na uspostavljanje nove organizacijsko-formacijske strukture u skladu sa operativnim pretpostavkama i sposobnostima potrebnim za realizaciju dodijeljenih misija i zadataka;
5. Odbor smatra važnim intenziviranje aktivnosti u pogledu planiranja, organizovanja i sprovođenja svih segmenata u oblasti zaštite i zdravlja na radu u Ministarstvu odbrane i Vojski Crne Gore, kako bi se blagovremeno prevazišli nedostaci identifikovani tokom sprovođenja inspeksijskog nadzora.

Po pozivu, sjednici su prisustvali sekretarka Ministarstva odbrane, Nada Ulićević i načelnik Generalštaba Vojske Crne Gore, general Dragutin Dakić. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu, sjednici je prisustvovala i predstavnica Instituta „Alternativa“.

Odbor je na **38. sjednici**, održanoj 8. aprila 2019. godine, razmotrio *Predlog strategije odbrane Crne Gore*.

Članovi su upoznati sa svim elementima planiranim u domenu dugoročnog uređenja i usmjeravanja razvoja normativnih, doktrinarnih i organizacionih rješenja u sistemu odbrane, kao i u pogledu angažovanja i vizija razvoja odbrambenih resursa u odgovoru na savremene bezbjednosne izazove, rizike i prijetnje. Polazeći od činjenice da je, nakon što je Crna Gora postala punopravna članica NATO, započeto usklađivanje cjelokupnog strateško-normativnog okvira u oblasti bezbjednosti i odbrane, Odbor je pozdravio aktivnosti preduzete na izradi novog strateškog dokumenta kojim će se identifikovati izazovi, rizici i prijetnje koji imaju implikacije na sektor odbrane, definisati strateški odbrambeni ciljevi, utvrditi strategijski koncept odbrane, definisati sistem odbrane, misije i zadaci Vojske Crne Gore, kao i resursi i oblast finansiranja odbrane.

Tokom rasprave, članovima Odbora je predočeno stanje u domenu bezbjednosnog okruženja Crne Gore sa posebnim osvrtom na globalnu i regionalnu bezbjednost. Saglasno navedenom, Odbor je apostrofirao da zaštita suvereniteta, teritorijalnog integriteta i nezavisnosti Crne Gore, doprinos razvoju sposobnosti i kapaciteta Alijanse, očuvanje mira i bezbjednosti u regionu i svijetu, te razvoj otpornosti, civilne spremnosti i sposobnosti za krizno upravljanje predstavljaju jasno definisane odbrambene ciljeve Crne Gore, cijeneći važnim njihovo sprovođenje i zaštitu kroz ostvarivanje principa politike odbrane.

Odbor je, takođe, konstatovao da je jedan od ključnih prioriteta odbrambene politike Crne Gore usmjerenje napora i resursa na modernizaciju i razvoj prioriternih vojnih sposobnosti što, između ostalog, podrazumijeva sinhronizaciju nacionalnog sa NATO odbrambenim planiranjem, plansko upravljanje odbrambenim resursima, dosljednu implementaciju programski i ciljno usmjerenih budžetskih sredstava, kao i kontinuiranu izgradnju integriteta. U kontekstu navedenog, detaljno su razmotreni osnovni principi politike odbrane koji podrazmijevaju izgradnju efikasnog, kredibilnog i održivog sistema odbrane, razvoj vojnih sposobnosti, unapređenje regionalne saradnje, jačanje kapaciteta i sposobnosti, kao i obezbjeđenje odgovarajućih finansijskih i materijalnih sredstava potrebnih za dalji razvoj sistema odbrane.

Posebna pažnja tokom diskusije bila je posvećena stubovima strategijskog koncepta odbrane koji predstavlja sveobuhvatan pristup i aktivan doprinos svih elemenata sistema nacionalne bezbjednosti i čitavog društva odbrambenim pripremama i aktivnostima.

Polazeći od iznijetog, naglašeno je da treba imati u vidu da savremeni izazovi, rizici i prijetnje zahtijevaju nove sposobnosti i naprednu obuku te da planiranje, razvoj i obuka ljudskih resursa jesu ključna oblast za izgradnju uspješnog sistema odbrane Crne Gore. S tim u vezi, članovi su iskazali podršku aktivnostima koje imaju za cilj unapređenje kapaciteta i osposobljenosti ljudskih resursa kroz upotrebu mehanizama međunarodne saradnje. Odbor je, takođe, konstatovao da se neprekidnim unapređivanjem integriteta obezbjeđuje veća transparentnost, efikasnost i efektivnost cjelokupnog sistema, od planiranja, preko obuke i opremanja, do izvođenja operacija u kompleksnim bezbjednosnim okruženjima, uz istovremeno smanjenje rizika za pojavu korupcije, te podržao dosljednu implementaciju mjera iz Plana integriteta u Ministarstvu odbrane i Vojski Crne Gore i NATO politike izgradnje integriteta.

U pogledu diskusije o elementima obavještajnog djelovanja, ukazano je da proaktivna koordinacija na nacionalnom nivou, intenzivna međunarodna saradnja sa partnerskim službama i organizacijama, kao i stalna komunikacija sa NATO, predstavljaju imperativ u jačanju kapaciteta nadležnih službi. Poseban osvrt napravljen je i na pitanje aktivnog doprinosa građana odbrambenim aktivnostima, uz ocjenu da je razvoj koncepta rezervnog sastava Vojske važan element za uspješnu implementaciju koncepta odbrane, te podršku uvođenju dobrovoljnog služenja vojnog roka, čime će se održati stabilnost u regrutaciji i popuni aktivnim i rezervnim sastavom.

U kontekstu dalje rasprave, članovi Odbora su takođe konstatovali da, u uslovima savremenog bezbjednosnog okruženja, jačanje otpornosti države i društva, te razvijanje individualne i kolektivne sposobnosti za suprotstavljanje bilo kom obliku ugrožavanja bezbjednosti jeste stalni zadatak od vitalnog značaja svih elemenata sistema odbrane. Detaljna pažnja prilikom diskusije bila je posvećena misijama i nivou planiranog u izvršavanju misija Vojske Crne Gore, kao i načelima njene organizacije i viziji razvoja.

Nakon sprovedene rasprave, uz konstataciju da se donošenjem i implementacijom predmetnog dokumenta stvaraju uslovi za dalji razvoj sistema odbrane, izradu Doktrine Vojske, izradu Plana odbrane Crne Gore, razvojnih planova Vojske, planova opremanja Vojske, odbrambenih priprema državnih organa i privrede Crne Gore, kao i za izradu drugih dokumenata u oblasti funkcionisanja i razvoja sistema odbrane i Vojske, Odbor je većinom glasova predložio Skupštini da usvoji Predlog strategije odbrane Crne Gore.

Sjednici su prisustvovali generalni direktor Direktorata za politiku i planiranje odbrane Ivica Ivanović, kao i predstavnik Instituta „Alternativa“.

Na **39. sjednici Odbora**, održanoj 10. maja 2019. godine, a koja je bila zatvorena za javnost, razmotren je *Izveštaj o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2018. godinu*.

Odbor je uz učešće direktora Agencije informisan o aktivnostima preduzetim tokom 2018. godine, a članovi su ovom prilikom upoznati i sa Izveštajem o radu Generalnog inspektora Agencije za nacionalnu bezbjednost za isti period.

Ovom prilikom je konstatovano da je Agencija u posmatranom periodu, saglasno utvrđenim nadležnostima, preduzimala aktivnosti sa težištem na suprotstavljanju bezbjednosnim izazovima i rizicima visokog stepena koji prevashodno potiču od organizovanog kriminala i izvršenja teških krivičnih djela. Agencija je, takođe, iskazala punu profesionalnu posvećenost i pažnju pitanju ekstremizma, nezavisno od njegove ideološke, vjerske ili nacionalne pozadine, kao i veze zagovornika ekstremističkih ideologija u zemlji i inostranstvu i njihove namjere da promovišu svoje ideje.

Takođe, imajući u vidu da je tokom protekle godine priliv migranata bio povećan, Agencija za nacionalnu bezbjednost je tokom 2018. godine značajnu pažnju posvetila fenomenu ilegalnih migracija i prevenciji ugrožavanja bezbjednosnog ambijenta u Crnoj Gori, s tim u vezi.

Odbor je uočio da se, uvažavajući okolnost da Crna Gora predstavlja turističku destinaciju, posebna pažnja kao i prethodnih godina odnosila na aktivnosti na planu smanjenja rizika koji bi mogli ugroziti bezbjedno odvijanje turističke sezone u našoj zemlji.

Na temelju diskusije učesnika sjednice, Odbor je konstatovao da je aktivnosti Agencije za nacionalnu bezbjednost na međunarodnom planu karakterisala dinamična bilateralna i multilateralna saradnja na svim nivoima, te da je nastavljeno snaženje bilateralnih odnosa sa službama država članica NATO i Evropske unije, i unapređenje saradnje sa regionalnim službama.

Ovom prilikom, Odbor je pohvalio uspostavljanje saradnje i razmjene podataka sa Obavještajno-situacionim centrom (INTCEN) Evropske službe za spoljne poslove (EEAS) Evropske unije u Briselu, kao i ostvarenja značajne međunarodne saradnje kroz razmjenu operativnih i analitičkih materijala.

U kontekstu odnosa sa NATO, posebno je važnim ocijenjeno upućivanje predstavnika Agencije za nacionalnu bezbjednost u Misiju Crne Gore pri NATO u 2018. godini, čime je saradnja na ovom nivou značajno unaprijeđena i intenzivirani kontakti sa bezbjednosnim sektorom Alijanse, što predstavlja još jednu potvrdu Crne Gore kao kredibilnog i pouzdanog partnera ovoj organizaciji.

Diskusija učesnika sjednice bila je usmjerena i na pitanje vjerskog ekstremizma na globalnom nivou u protekloj godini, i s tim u vezi konstatovano da je, imajući u vidu da se terorizam sa kriznih žarišta nastoji prebaciti na evropsko tlo, Agencija za nacionalnu bezbjednosti tokom 2018. godine, posebnu pažnju posvetila aktivnostima lica indikovanih sa aspekta vjerski motivisanog terorizma.

Odbor je, takođe, konstatovao da je Agencija, tokom 2018. godine, nastavila sa aktivnostima na planu tehničkog održavanja informaciono-komunikacionog sistema, kao i proširivanja i unapređenja tehničkih i tehnoloških kapaciteta implementiranjem novih resursa.

Nastavljena je i kontinuirana modernizacija kapaciteta na planu sajber bezbjednosti i digitalne forenzike, u cilju stvaranja normativnih i operativnih mehanizama za borbu protiv sajber kriminala.

Tokom rasprave, članovi Odbora su informisani da je proces kontinuiranog razvoja ljudskih resursa primarno bio usmjeren na dalje jačanje kadrovskih kapaciteta kroz nastavak procesa profesionalnog usavršavanja službenika, saglasno savremenim standardima.

Po pitanju ekonomsko-finansijskih poslova Agencije za nacionalnu bezbjednost tokom 2018. godine, Odbor je uputio pohvalu, uz konstataciju da su realizovana sredstva u odnosu na planirana manja za 3,8%, koja činjenica ukazuje na finansijske uštede po budžetskim pozicijama, sprovođenjem mjera štednje i racionalizacije, koje ova potrošačka jedinica u kontinuitetu sprovodi.

Tokom sjednice, Odboru je prezentovan i Izvještaj o radu Generalnog inspektora za 2018. godnu, koji je analizom rezultata unutrašnjih kontrola zakonitosti rada Agencije za nacionalnu bezbjednost u posmatranom periodu, između ostalog utvrdio da su poslovi nacionalne bezbjednosti vršeni na osnovu i u okviru zakonskih ovlašćenja primjenom dozvoljenih sredstava i metoda, i uz poštovanje propisanih procedura i standarda u radu.

Odbor je tokom rasprave pažnju usmjerio i na raspravu vođenu tokom 19. sjednice Odbora za bezbjednost i odbranu, održane 12. aprila 2018. godine, o radu Agencije u prethodnom godišnjem intervalu i implementaciju zaključaka usvojenih s tim u vezi.

Na temelju Izvještaja o radu Agencije za nacionalnu bezbjednost za 2018.godinu i rasprave koja je vođena, Odbor je jednoglasno prihvatio Izvještaj, i s tim u vezi usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE:

1. Odbor u susret bezbjednosnim prijetnjama i izazovima specifičnim za područje Zapadnog Balkana insistira na nastavku aktivnosti u cilju daljeg unapređenja bezbjednosti i stabilnosti, kako bi se dao puni doprinos kvalitetnoj regionalnoj saradnji;
2. Odbor posebno važnim cijeni nastavak intenzivnog praćenja pitanja nacionalizama, ekstremizma i vjerski motivisanog terorizma, posebno imajući u vidu da ovi bezbjednosni izazovi predstavljaju pojave koje se u bitnom mogu odraziti na Ustavom utvrđen pravni poredak, nezavisnost, suverenitet, teritorijalni integritet i bezbjednost Crne Gore i svih građana;
3. U daljem sprečavanju djelovanja organizovanih kriminalnih grupa koje se, kako je konstatovano, odvijalo u uslovima intenzivnih i koordiniranih aktivnosti bezbjednosnih činilaca na nacionalnom, regionalnom i širem nivou, neophodno je nastaviti sa punom posvećenošću i profesionalnom pažnjom, posebno imajući u vidu stepen društvene opasnosti i posljedice koje ove pojave sa sobom nose;
4. Agencija za nacionalnu bezbjednost, saglasno utvrđenim nadležnostima, samostalno i u saradnji sa partnerskim službama i obavještajno-bezbjednosnim konceptom, treba nastaviti sa intenzivnim djelovanjem na planu suprotstavljanja sajber fenomenu protivpravnog djelovanja u odnosu na savremene bezbjednosne izazove, sa akcentom na potencijalnim prijetnjama i opasnostima od sajber kriminala i posljedicama koje sa sobom nosi. Takođe je neophodno nastaviti sa praćenjem priliva migranata kao sve ozbiljnijeg bezbjednosnog izazova;
5. Odbor cijeni veoma važnim nastavak procesa kadrovskog jačanja Agencije za nacionalnu bezbjednost, kao i dalje organizovanje specijalističkih programa i stručnih usavršavanja njenih pripadnika.

Članovi Odbora su na **40. sjednici** razmotrili *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vojski Crne Gore* i jednoglasno predložili Skupštini da isti usvoji.

© Skupština Crne Gore

ocjenjivanja i disciplinskog postupka za lica u službi u Vojsci, i dr.

Uvažavajući potrebu usaglašavanja važećeg Zakona sa strategijskim dokumentima u oblasti bezbjednosti i odbrane, tokom rasprave Odbor je posebnu pažnju posvetio predloženim rješenjima koja propisuju službu u rezervnom sastavu Vojske Crne Gore, vojne obaveze građana Crne Gore, poslova Generalštaba Vojske, nadležnosti ministra odbrane i načelnika Generalštaba,

Sjednica, kojoj su po pozivu prisustvovali državni sekretar Ministarstva odbrane Slobodan Filipović i načelnik Odjeljenja za normativnu djelatnost u Ministarstvu odbrane Relja Radonjić, kao i predstavnica Instituta „Alternativa“, održana je 14. maja 2019. godine.

Odbor je na **41. sjednici**, održanoj 17. maja 2019. godine, razmotrio *Izveštaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva unutrašnjih poslova, sa organom u sastavu za 2018. godinu.*

Odbor je detaljno upoznat sa aktivnostima realizovanim u protekloj godini, sa posebnim osvrtom na stanje bezbjednosti, implementaciju strateškog i normativno-pravnog okvira, ostvarivanje načela zakonitosti, vladavine prava, zaštite ljudskih prava i sloboda, te održavanje i unapređenje dobrosusjedskih odnosa, regionalne i međunarodne saradnje.

Saglasno predočenom u uvodnom obraćanju, konstatovano je da je stanje bezbjednosti u Crnoj Gori u izvještajnom periodu, po najvećem broju parametara koji ga determinišu, bilo zadovoljavajuće. Ukazano je da su, između ostalog, kapaciteti bili usmjereni na aktivnosti na sprečavanju sukoba organizovanih kriminalnih grupa, kao i na otkrivanju i procesuiranju učinilaca teških krivičnih djela i članova organizovanih kriminalnih grupa. Takođe, istaknuto je da je stopa kriminaliteta, te broj krivičnih djela koja se gone po službenoj dužnosti neznatno veći u odnosu na prethodni izvještajni period, ali i da su rezultati na njihovom rasvjetljavanju poboljšani u poređenju sa 2017. godinom.

Pored iznijetog, posebna pažnja u raspravi bila je posvećena preduzetim aktivnostima na planu sprečavanja krijumčarenja i nedozvoljene trgovine opojnim drogama i akciznim robama, borbe protiv korupcije na svim nivoima, te sprečavanja zloupotreba i ilegalnog posjedovanja vatrenog oružja, naročito od strane pripadnika organizovanih kriminalnih grupa i bezbjednosno interesantnih lica. Pozitivnim je

ocijenjeno unapređenje saradnje sa Specijalnim državnim tužilaštvom čime se pruža dalji doprinos otkrivanju teških krivičnih djela i procesuiranju osumnjičenih za predmetna krivična djela.

U svjetlu implementacije zaključaka usvojenih na 20. sjednici Odbora, kada je razmotren Izvještaj Ministarstva unutrašnjih poslova o radu i stanju u upravnim oblastima za 2017. godinu, članovi su pozitivnim ocijenili poboljšanje rezultata na rasvjetljavanju krivičnih djela po nepoznatom učiniocu i apostrofirali važnost nastavka rada na datom planu.

Cijeneci važnost blagovremenog i kvalitetnog izvršavanja zacrtanih programskih obaveza, Odbor je ukazao na značaj ostvarivanja dinamične i ciljno orjentisane međunarodne saradnje kako na bilateralnom, tako i na regionalnom i multilateralnom planu. S tim u vezi, podržan je nastavak rada na sprovođenju zadataka definisanih u revidiranim akcionim planovima za poglavlja

23 i 24, kao i praćenje realizacije aktivnosti iz Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2016-2018. godine, koje su u nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova. Posebno je istaknut značaj aktivnog učešća u Regionalnoj inicijativi za migracije, azil i izbjeglice (MARRI), Konvenciji o policijskoj saradnji u Jugoistočnoj Evropi, Brdo procesu, Inicijativi za integrisano upravljanje na području unutrašnje bezbjednosti (IISG), te Berlinskom procesu.

Odbor je, takođe, podržao kontinuitet razmjene informacija sa partnerskim službama posredstvom INTERPOL-a, EUROPOL-a i SELEC-a, ukazavši da, kroz učešće u realizaciji akcija na međunarodnom nivou, Uprava policije daje značajan doprinos u borbi protiv organizovanog kriminala i krijumčarenja droge na globalnom nivou.

U dijelu rasprave koji je tretirao stanje u oblasti granične bezbjednosti, članovi Odbora su podržali aktivnosti preduzete u cilju ostvarivanja kriterijuma i dostizanja evropskog sistema bezbjednosti, jačanje sposobnosti za preuzimanje obaveza koje proizilaze iz članstva u Evropskoj uniji, te usklađivanje sa zahtjevima Šengena, imajući u vidu da nadzor i zaštita državne granice predstavljaju ključni izazov u procesu pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Takođe je ukazano da je u 2018. godini smanjen broj

nezakonitih prelazaka državne granice van graničnih prelaza, kao i da je intenzivnijim kontrolama otkriveno više nezakonitih prelaza.

Odbor je dalje podržao aktivnosti sprovedene na planu jačanja ugovorne saradnje kako bi se dodatno osnažili odnosi sa partnerskim zemljama u oblasti upravljanja granicom, sistema zaštite i spašavanja, borbe protiv trgovine ljudima i automatizovane zaštite podataka. Takođe, ocijenio je važnim realizaciju započetih infrastrukturnih projekata koji se realizuju sredstvima iz budžetske podrške Evropske unije.

Konstatovan je trend smanjenja broja krivičnih djela protiv imovine, kao i manji broj prekršaja kojima se narušavao javni red i mir u odnosu na prethodni izvještajni period. Takođe, u diskusiji je predložen značajno veći broj otkrivenih krivičnih djela u oblasti privrednog kriminaliteta, kao i to da je materijalna šteta obuhvaćena krivičnim prijavama za krivična djela sa elementima korupcije značajno veća u odnosu na 2017. godinu.

Pored navedenog, tokom rasprave je konstatovano da je broj krivičnih djela nasilje u porodici i porodičnoj zajednici, kao i broj registrovanih prekršaja iz Zakona o zaštiti nasilja u porodici znatno povećan u odnosu na 2017. godinu, uz ocjenu da navedeni podaci pokazuju drugačiju percepciju žrtava ovih krivičnih djela, ali i rast povjerenja u organe i institucije koji se bave ovom problematikom.

Na osnovu sprovedene rasprave, Odbor je jednoglasno prihvatio Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, sa organom u sastavu za 2018. godinu, sa sljedećim

ZAKLJUČIMA:

1. Polazeći od analize stanja i rezultata po oblastima rada, kao i definisanih prioriteta u radu Uprave policije, Odbor iskazuje podršku aktivnostima koje doprinose povoljnom bezbjednosnom ambijentu i otkrivanju najtežih krivičnih djela, čime se doprinosi bezbjednosti građana i njihove imovine;
2. Odbor iskazuje zabrinutost zbog rasta maloljetničke delikvencije i insistira na sprovođenju preventivnih aktivnosti radi njenog suzbijanja;
3. Odbor pozdravlja povećanje kvaliteta usluga za izdavanje ličnih isprava čime su smanjene gužve na šalterima i podržava nastojanje MUP-a na kontinuiranom preduzimanju aktivnosti kako bi usluge učinili dostupnijim građanima i privrednim subjektima;
4. Odbor podržava intenziviranje kontinuirane saradnje MUP-a i Uprave policije sa ostalim bezbjednosnim službama, Vrhovnim državnim tužilaštvom i Specijalnim državnim tužilaštvom;

- Odbor daje punu podršku MUP-u i Upravi policije na kvalitetnoj regionalnoj i međunarodnoj saradnji čime se daje puni doprinos bezbjednosti kako na regionalnom tako i globalnom nivou, a posebno kada su u pitanju migracije.

Na sjednici je, takođe, razmotren i *Izveštaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2018. godinu.*

Odbor je upoznat sa stanjem bezbjednosti saobraćaja u Crnoj Gori tokom 2018. godine sa posebnim osvrtom na strukturu saobraćajnih nezgoda, analizu registrovanih prekršaja, te preduzete mjere i radnje službenika saobraćajne policije.

U skladu sa iznijetim, članovima Odbora je predloženo da je ukupan broj

saobraćajnih nezgoda u prošloj godini povećan za 3,4% u odnosu na prethodni izvještajni period, dok je smanjen broj smrtno stradalih lica za 23,8%. Broj teže povrijeđenih lica je smanjen za 9,5%, a broj lakše povrijeđenih lica za 1,8%. Saglasno navedenim parametrima, ukazano je da se stanje bezbjednosti u Crnoj Gori tokom 2018. godine može ocijeniti zadovoljavajućim.

U nastavku je bilo riječi o preduzetim preventivnim i represivnim mjerama prema učesnicima u saobraćaju, imajući u vidu da je ljudski faktor uzrok najvećeg broja saobraćajnih nezgoda. Takođe su predložene aktivnosti Odsjeka za bezbjednost drumskog saobraćaja na planu poboljšanja zakonitosti rada stanica za tehnički pregled vozila, kroz svakodnevne kontrole, a u svrhu uvođenja discipline u predmetnoj oblasti.

Tokom rasprave osvrst je napravljen i na analizu saobraćajnih nezgoda prema kategoriji puta i posljedicama tokom izvještajnog perioda, sa posebnim osvrtom na ljetnju turističku sezonu kada se broj učesnika u saobraćaju višestruko uvećava.

U odnosu na prethodni period, konstatovano je da su aktivnosti saobraćajne policije po svim bitnim parametrima bile intenzivnije tokom 2018. godine, i s tim u vezi detaljno prezentovana struktura registrovanih prekršaja u izvještajnom periodu.

Uvažavajući zaključke usvojene na 20. sjednici Odbora, kada je razmotren Izveštaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2017. godinu,

Odbor potencira nastavak aktivnosti na obezbjeđivanju finansijskih i drugih preduslova za sprovođenje svih potrebnih mjera prema učesnicima u saobraćaju, te aktivnosti neophodnih za potpunu realizaciju projekta instaliranja stacionarnih sistema na prometnim raskrsnicama u većim gradovima i na kritičnim dionicama magistralnih i regionalnih puteva, gdje se i registruje najveći broj saobraćajnih nezgoda i prekršaja sa najtežim posljedicama.

Saglasno iznijetom, a cijeneći važnost daljeg unapređivanja stanja bezbjednosti saobraćaja, Odbor je jednoglasno podržao Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2018. godinu, i saglasno članu 162 stav 2 Poslovnika Skupštine, odlučio da predloži Skupštini da prihvati sljedeći

ZAKLJUČAK

Prihvata se Izvještaj o stanju bezbjednosti saobraćaja na putevima u Crnoj Gori za 2018. godinu.

Članovi su na 41. sjednici razmotrili i *Izvještaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori u 2018. godini.*

Odboru su predočene realizovane aktivnosti u okviru sistema zaštite i spašavanja građana, materijalnih i kulturnih dobara i životne sredine u Crnoj Gori. Tokom diskusije posebna pažnja bila je usmjerena na oblast resursa sistema zaštite i spašavanja sa kojima su subjekti raspolagali u protekloj godini, te iznalaženje rješenja za unapređenje sistema zaštite i spašavanja kroz normativno uređenje sistema, te usklađivanje sa pravnom tekovinom EU.

Odbor je ocijenio značajnom realizaciju aktivnosti iz Strategije za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine, te donošenje Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019. godine. Posebno važnim Odbor je ocijenio donošenje Nacionalnog plana zaštite i spašavanja od zemljotresa i Nacionalni plan zaštite i spašavanja od požara. Razmatrajući postojeće stanje u ovom sektoru, Odbor je konstatovao važnost raspodjele sredstava iz Fonda za zaštitu i spašavanje koja su dodijeljena prvi put u 2018. godini. Pored navedenog, članovi Odbora su upoznati i sa realizovanim aktivnostima preventivnog karaktera koje se odnose na zaštitu od požara i obavezu svih crnogorskih opština da izrade plan zaštite od požara, te njihovo redovno ažuriranje.

Odbor je pozdravio i opremanje Ministarstva unutrašnjih poslova sa trećim protivpožarnim avionom „Air tractor“ i konstatovao da su time znatno povećani resursi Avio-helikopterske jedinice Direktorata za vanredne situacije. Takođe, Odboru su predstavljene preduzete aktivnosti na planu uništavanja neeksplozivnih ubojnih sredstava NUS, kao i rada na projektima koji se odnose na čišćenje teritorije Crne Gore od kasetne municije, rekonstrukciju vojnog magacina u Rogamima, te uspostavljanje poligona za uništavanje NUS-a. Kao naročito važnu aktivnost Direktorata za vanredne situacije MUP-a, Odbor je ocijenio rad u okviru NATO programa „Nauka za mir i

bezbjednost“ kojim se unapređuje sistem zaštite i spašavanja razvijanjem i implementacijom mobilnog, web-baziranog NICS sistema kojim se uvezuju sve jedinice prvog odgovora na hazarde, te brže lociranje građana u nevolji GPS tehnologijom.

Nakon sveobuhvatne rasprave, Odbor je konstatovao da je u protekloj godini učinjen značajan napredak na polju stručnog osposobljavanja i usavršavanja pripadnika operativnih jedinica za zaštitu i spašavanje, realizaciju programa i projekata, jačanje regionalne i međunarodne saradnje, te unapređenje saradnje sa nadležnim institucijama EU i NATO iz ove oblasti.

Saglasno navedenom, Odbor je jednoglasno prihvatio Izvještaj o stanju sistema zaštite i spašavanja u Crnoj Gori u 2018. godini i usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE:

1. Odbor insistira na nastavku aktivnosti u cilju trajnog rješavanja pitanja sistema radio veza koji se upotrebljava u zaštiti i spašavanju na način koji bi zadovoljio kriterijume za funkcionisanje operativnih jedinica zaštite i spašavanja, te uvezivanje radio sistema Tetra sa CordCom sistemom Operativno-komunikacionog centra 112, kao i sa Jedinicom za gašenje požara iz vazduha;
2. Odbor iskazuje podršku stvaranju uslova za adekvatan rad službi za zaštitu i spašavanje u opštinama na sjeveru Crne Gore kojima nedostaje lična i kolektivna oprema te stručne obuke za adekvatan odgovor na pojedine hazarde, kao i stvaranju uslova za uspostavljenje i formiranje Nacionalnog trening centra za stručno osposobljavanje i usavršavanje učesnika sistema zaštite i spašavanja;
3. Odbor cijeni značajnim donošenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa sa Dinamičkim planom aktivnosti za sprovođenje Strategije za period 2018-2023. godine, te donošenje Akcionog plana za sprovođenje Strategije za smanjenje rizika od katastrofa za period 2018-2019. godine;
4. Odbor ohrabruje dalje jačanje saradnje sa lokalnim samoupravama i podizanje svijesti nadležnih lokanih subjekata o pitanjima vezanim za smanjenje rizika od hazarda.

Po pozivu, 41. sjednici su prisustovali ministar unutrašnjih poslova Mevludin Nuhodžić, v.d. direktora Direktorata za vanredne situacije Mirsad Mulić, generalni direktor Direktorata za poslove nadzora doc. dr Danilo Ćupić, pomoćnik direktora za Sektor policije opšte nadležnosti Nikola Janjušević, pomoćnik direktora za Sektor granične policije Vesko Damjanović, rukovodilac Odjeljenja za analitiku i unapređenje rada policije Zoran Brđanin i glavni policijski inspektor, rukovodilac Odsjeka za suzbijanje opšteg kriminaliteta u Sektoru kriminalističke policije Aleksandar Bošković. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu, sjednici je prisustvovala predstavnica Instituta „Alternativa“.

Poseban izvještaj Uprave policije o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije razmotren je na **42. sjednici**, održanoj 14. juna 2019. godine, koja je bila zatvorena za javnost.

Učešće u radu, po pozivu, uzeo je direktor Uprave policije dr Veselin Veljović sa saradnicima: rukovodiocem Sektora kriminalističke policije Enisom Bakovićem i rukovodiocem Odjeljenja za analitiku i unapređenja rada policije Zoranom Brđaninom.

Odbor je, saglasno odredbi člana 9 stav 9 Zakona o unutrašnjim poslovima, informisan o aktivnostima preduzetim za period 01.01.2019-31.05.2019. godine, kao i o rezultatima ostvarenim u drugoj polovini 2018. godine, uvažavajući važnost cjelovitog pristupa predmetnom dokumentu.

Tokom rasprave, zajednički je ocijenjeno da borba protiv svih oblika organizovanog kriminala i korupcije, uključujući i teška krivična djela protiv života i tijela, predstavlja veoma složen bezbjednosni izazov koji zahtijeva multidisciplinarni i svebuhvatan pristup, dodatne napore, angažovanje svih kapaciteta koje sistem posjeduje i to nosilaca tužilačke i pravosudnih funkcija, kao i drugih nadležnih organa koji djeluju na međunarodnom, nacionalnom i lokalnom nivou.

S tim u vezi, Odbor cijeni veoma važnim nastavak intenziviranih aktivnosti Uprave policije, saglasno ovlašćenjima, na sprečavanju i suzbijanju svih oblika kriminala i korupcije, kao i djelovanja u cilju postizanja mjerljivih rezultata u interesu bezbjednosti svih građana.

Ovom prilikom je konstatovano da su mjere i radnje koje je Uprava policije preduzimala u posmatranom periodu u saradnji sa tužilaštvom i drugim organima za sprovođenju zakona intenzivirane što je, između ostalog, rezultiralo većim stepenom efikasnosti prilikom rasvjetljavanja teških krivičnih djela i sprečavanja izvršenja teških krivičnih djela protiv života i tijela. Takođe, intenzivirane su i aktivnosti u oblasti borbe protiv krijumčarenja i zloupotrebe opojnih droga, posebno na međunarodnom planu.

Tokom rasprave je uočeno da su rezultati saradnje Uprave policije i Specijalnog državnog tužilaštva, kao i međuresorske i međunarodne policijske saradnje, evidentirani i u odgovarajućim dokumentima Evropski komisije o stanju u poglavljima 23 i 24 u Crnoj Gori, konstatacijom o napretku u borbi protiv organizovanog kriminala, korupcije i međunarodne policijske saradnje.

Ovom prilikom, Odbor je pohvalio implementaciju modela „Policija vođena obavještajnim radom“ što je rezultiralo strateškim, operativnim i taktičnim dokumentima potrebnim za sprovođenje zakona u Crnoj Gori, po metodologiji koja se primjenjuje u zemljama Evropske unije.

Na temelju prezentovanog dokumenta i rasprave koja je vođena tokom sjednice, Odbor je jednoglasno prihvatio Izvještaj o rezultatima u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije (akt I Br.315/19 od 31.05.2019. godine).

Na **43. sjednici**, koja je održana 5. jula 2019. godine i bila zatvorena za javnost, razmotren je *Izveštaj o učešću pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu za 2018. godinu.*

Odbor je u prisustvu načelnika Generalštaba, brigadnog generala Dragutina Dakića upoznat sa pripremama i angažovanjem pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama, operacijama i drugim aktivnostima u inostranstvu: „Resolute Support“ u Avganistanu, „European Union Training Mission Mali (EUTM)“ u Maliju, „United Nations Mission For the Referendum In Western Sahara (MINURSO) u Zapadnoj Sahari, „Kosovo Force (KFOR)“ na Kosovu, „EU NAVFOR ATALANTA“ u vodama Indijskog okeana i „Enhanced Forward Presence (eFP) u Letoniji.

Tokom rasprave, Odbor je konstatovao da je učešće pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama u funkciji održavanja interoperabilnosti sa savezničkim snagama, te izgradnje i jačanja kapaciteta sposobnosti pripadnika i jedinica Vojske, i kao takvo bilo jedan od prioritarnih zadataka tokom 2018. godine.

Ovom prilikom, značajnim je ocijenjeno da je u misiji „Resolute Support“ Avganistanu, kroz 18 kontigenata, učešće uzelo približno 27% ukupnog brojnog stanja Vojske, te da je u skladu sa posvećenošću NATO savezu kroz kontribuciju sa snagama, Vojska u ovoj misiji uvećala svoje prisustvo za dodatnih devet pripadnika, i time potvrdila kredibilnost pouzdanog saveznika i opredjeljenost ukupnim nastojanjima Alijanse u misiji izgradnje i daljeg unapređenja stanja bezbjednosti u Avganistanu. Odbor je konstatovao da su u posmatranom periodu pripreme VIII, IX i X kontigenta izvršene u skladu sa planovima za upućivanje, kroz obuku, stručnu, materijalnu, zdravstvenu, psihološku i preventivnu imunološku pripremu i, kao takve, u cjelosti prilagođene zahtjevima svake pojedinačne dužnosti. Ovim su stvoreni neophodni uslovi za uspješno angažovanje pripadnika Vojske u misiji, istaknuto je na sjednici.

Posebno važnom je ocijenjena činjenica da je u posmatranom periodu, kroz učešće na zajedničkim zadacima, posebno unaprijeđena saradnja sa Oružanim snagama Republike Hrvatske, koje pružaju značajnu podršku za pripremu kontigenata Vojske, te da se iskustva stečena u misiji direktno primjenjuju u sistemu obuke, a time doprinosi dostizanju visokih standarda i unapređenju njene borbene spremnosti.

U dijelu rasprave o učešću pripadnika Vojske Crne Gore u operaciji „EU NAVFOR ATALANTA“, Odbor je konstatovao da je tokom 2018. godine učešće prošireno slanjem timova na brodove angažovane za potrebe zaštite trgovačkih brodova koji prevoze teret i humanitarnu pomoć Svjetskog programa hrane (engl. World Food Programme) u Somaliju. Ovim angažmanom stvoreni su uslovi za unapređenje kako individualnih sposobnosti u realnim situacijama na otvorenom moru, tako i kolektivnih, posebno u dijelu zajedničkog djelovanja sa pripadnicima drugih ratnih mornarica, zaključeno je tokom rasprave.

Odbor je konstatovao i da se aktivnost „Enhanced Forward Presence“ (eFP) temelji na odluci sa Samita NATO saveza u Varšavi 2016. godine o jačanju vojnog prisustva na njegovim istočnim granicama uslijed neophodnosti zauzimanja odlučnije odbrambene

politike i politike odvrtačanja od napada. S tim u vezi, Vojska Crne Gore je u 2018. godini angažovala jedno pješadijsko izviđačko odjeljenje od osam pripadnika na dužnosti u sklopu kontigenta Republike Slovenije u „eFP“ Borbenoj grupi Letonija kojom komanduje Kanada, čime se potvrđuje odlučnost i posvećenost saveznika odbrambenoj politici i jačanju koherentnosti Saveza.

Ovom prilikom, Odboru su prezentovani i troškovi učešća u međunarodnim misijama i operacijama, kao i organizovanje i funkcionisanje komunikacija tokom angažovanja. S tim u vezi je konstatovano da su sredstva za pripremu i angažovanje u međunarodnim misijama i operacijama u posmatranom periodu planirana i odobrena Zakonom o budžetu za 2018. godinu, u okviru budžetskih sredstava namijenjenih za potrebe odbrane za program Međunarodna saradnja, da su utrošena namjenski i po planu bez potrebe za korekcijom bilo koje vrste.

Na temelju sprovedene sveobuhvatne rasprave, Odbor je jednoglasno odlučio da prihvati Izvještaj o učešću pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim snagama, mirovnim misijama i drugim aktivnostima u inostranstvu za 2018. godinu, sa sljedećim

ZAKLJUČIMA:

1. Odbor konstatuje da učešće pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama, operacijama i drugim aktivnostima u inostranstvu značajno doprinosi međunarodnom ugledu Crne Gore i ima pozitivan uticaj na proces modernizacije, interoperabilnosti i izgradnje operativnih sposobnosti Vojske Crne Gore;
2. Odbor, uz uvažavanje preporuka NATO partnera i na temelju pozitivnih iskustava iz prethodnih godina, u kontekstu daljeg unapređenja, posebno pohvaljuje planirano povećanje učešća pripadnika Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama, operacijama i drugim aktivnostima u inostranstvu, tokom 2019. godine;
3. Važnim je ocijenjeno zajedničko učešće pripadnika Vojske Crne Gore sa pripadnicima oružanih snaga zemalja regiona u misijama „Resolute Support“ i „ATALANTA“, koje pruža puni doprinos regionalnoj stabilnosti, unapređenju bilateralne saradnje i daljoj izgradnji dobrosusjedskih odnosa;
4. Na temelju prezentovanog finansijskog izvještaja za 2018. godinu se konstatuje da je planirani finansijski okvir obezbjedio potpuno funkcionisanje snaga, te da nije bilo potrebe za dodatnim korekcijama, čime je potvrđen nastavak trenda kvalitetnog planiranja i racionalizacije utroška finansijskih sredstava, saglasno raspoloživim kapacitetima.

Na **44. sjednici**, održanoj 19. jula 2019. godine, članovi Odbora su razmotrili *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani*.

Tokom rasprave, posebna pažnja je bila posvećena predloženim izmjenama Zakona koje predviđaju: usaglašavanje važećeg Zakona sa stratejskim dokumentima u

oblasti bezbjednosti i odbrane; preciziranje nadležnosti Vlade Crne Gore, Savjeta za odbranu i bezbjednost i Ministarstva odbrane; razradu poslova Obavještajno bezbjednosnog direktorata; propisivanje upravljanja vojnim vazдушnim saobraćajem i nadležnosti za donošenje odluke o upotrebi sile u vazдушnom prostoru Crne Gore protiv civilnih, odnosno vojnih vazduhoplova, kao i propisivanje poslova kodifikacije i obezbjeđenja kvaliteta u oblasti odbrane.

Ovom prilikom Odbor je apostrofirao da, u dijelu odredbi koje se odnose na prava i dužnosti nosilaca priprema za odbranu, Predlog zakona definiše da se vojna obaveza građana Crne Gore sprovodi ne samo u uslovima ratnog ili vanrednog stanja već i u miru, što nije bio slučaj u tekstu važećeg Zakona.

Članovi Odbora su konstatovali da donošenje navedenog propisa, između ostalog, ima za cilj dodatno preciziranje nadležnosti Predsjednika Crne Gore, imajuću u vidu da je predloženim odredbama utvrđeno da Skupština Crne Gore odlučuje o upućivanju zahtjeva Sjevernoatlantskom savezu za aktiviranje člana 5 Sjevernoatlantskog ugovora, kao i da ovom odlukom Skupština odlučuje i o ulasku pripadnika vojski država članica Sjevernoatlantskog saveza na teritoriju Crne Gore radi pružanja pomoći u odbrani.

Na bazi iznijetog, Odbor je većinom glasova odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani.

U skladu sa odredbom člana 69 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, članovi Odbora Predrag Bulatović i Nebojša Medojević su izdvojili mišljenje o Predlogu zakona.

Sjednici su prisustvovali mr Predrag Bošković, ministar odbrane i Slobodan Filipović, državni sekretar u Ministarstvu odbrane, kao i predstavnik Instituta "Alternativa", saglasno upućenom zahtjevu.

Odbor je na **45. sjednici**, održanoj 26. jula 2019. godine, razmotrio *tri amandmana koja su na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odbrani podnijeli poslanici Kluba Socijaldemokratske partije*.

Po pozivu su sjednici prisustvovali ministar odbrane mr Predrag Bošković i državni sekretar u Ministarstvu odbrane Slobodan Filipović dok je, saglasno upućenom zahtjevu, sjednici prisustvovala i predstavnica Instituta „Alternativa“. U ime podnosioca amandmana sjednici je prisustvovao poslanik Raško Konjević.

Odbor je, nakon uvodnog obrazloženja podnosioca amandmana i iskazanog stava predstavnika predlagača zakona da ne prihvata navedene amandmane, većinom glasova odlučio da predloži Skupštini da iste odbije.

46. sjednica održana je 4. oktobra 2019. godine, uz učešće ministra odbrane mr Predraga Boškovića i kandidata za generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane, a tokom njenog rada razmotren je Predlog da se za generalnog direktora navedene organizacione jedinice postavi Miljan Perović. Uvažavajući iznijeti predlog i sadržaj razgovora sa ministrom odbrane i kandidatom, te raspravu koja je uslijedila, Odbor je jednoglasno usvojio *Mišljenje da se za generalnog direktora Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane postavi Miljan Perović*. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu sjednici je prisustvovala predstavica Instituta „Alternativa“.

Na **47. sjednici** Odbora, održanoj 28. oktobra 2019. godine, razmotren je *Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u NATO misiju u Republici Irak (NATO Mission Iraq-NMI)*.

Odbor je, u prisustvu ministra odbrane i načelnika Generalštaba Vojske Crne Gore, informisan o mandatu i ciljevima NATO misije u Republici Irak, sa posebnim osvrtom na potrebu jačanja bezbjednosnih snaga u ovoj zemlji i pomoć koju Alijansa pruža s tim u vezi, a na planu obuke i savjetovanja u okviru unapređenja političkog dijaloga i saradnje.

Skupština Crne Gore

Tokom rasprave je apostrofirano da su se, nakon priključenja Crne Gore Sjevernoatlantskom savezu, stekli uslovi za veće vojno prisustvo u okviru NATO vođenih međunarodnih misija i operacija, te da je na osnovu izvršene procjene i analize, a u sklopu postojećih kapaciteta, zaključeno da u navedenoj misiji mogu biti angažovana do dva štabna podoficira crnogorske Vojske, uz mogućnost rotacije.

Članovima Odbora je predočena i aktuelna bezbjednosna situacija u Republici Irak, kao i do sada realizovane aktivnosti u saradnji sa NATO. Saglasno iznijetom, naglašena je važnost zajedničkog djelovanja, te aktivnog učešća i doprinosa saveznika očuvanju i unapređenju bezbjednosti u svijetu.

Odbor posebno važnim cijeni dalje razvijanje sposobnosti, interoperabilnosti, kao i sticanje znanja i vještina kroz učešće u međunarodnim misijama i rad u multinacionalnom okruženju te je, saglasno navedenom, jednoglasno predložio Skupštini da usvoji Predlog odluke o upućivanju pripadnika Vojske Crne Gore u NATO misiju u Republici Irak.

48. sjednici

Odbora, održanoj 2. decembra 2019. godine po pozivu su prisustvovali Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet; Dragan Darmanović, generalni direktor Direktorata državnog trezora; Slobodanka Burić, načelnica u Direkciji za planiranje javnih investicija; Ljubica Radović, samostalna savjetnica u Direktoratu za državni

budžet; Branislav Radulović, član Senata u Državnoj revizorskoj instituciji; Blažo Savković, načelnik Sektora u Državnoj revizorskoj instituciji; Slobodan Filipović, državni sekretar Ministarstva odbrane; Marko Drobnjak, šef Službe za finansijsko poslovanje u Ministarstvu odbrane; Vesna Brajović, sekretarka Ministarstva unutrašnjih poslova; Danilo Čupić, direktor Direktorata za nadzor u Ministarstvu unutrašnjih poslova; Radmila Jakšić, načelnica Službe za finansijske, opšte i pomoćne poslove u Ministarstvu unutrašnjih poslova; Drago Spičanović, pomoćnik direktora Uprave policije; Darka Šaban, načelnica Službe za finansijske, opšte i pomoćne poslove u Upravi policije; Sanja Raičević, načelnica Sektora za pravne i ekonomske poslove i Vesna Ivanović, načelnica Odjeljenja za ekonomsko-finansijske poslove u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Saglasno prethodno upućenom zahtjevu sjednici je prisustvovala predstavnica Instituta „Alternativa“.

Odbor je, u okviru rasprave o *Predlogu zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu sa Izvještajem o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova i Agenciju za nacionalnu bezbjednost*, upoznat sa svrhom i načinom utroška opredijeljenih budžetskih sredstava u protekloj godini.

Saglasno navedenom, a na temelju predloženog u Predlogu zakona, konstatovano je da su u 2018. godini, za finansiranje izdataka odbrane utrošena sredstva u iznosu od 71,61 miliona eura, dok su utrošena sredstva za finansiranje izdataka javnog reda i bezbjednosti iznosila 169,18 miliona eura.

Tokom diskusije o raspolaganju sredstvima opredijeljenim za rad i programe Ministarstva odbrane, konstatovano je prekoračenje u odnosu na planirani iznos, te ukazano na ostvarene izdatke za nabavku opreme, kao i na realizovani projektni zajam u 2018. godini, a koji se odnosio na nabavku tri helikoptera.

Pored navedenog, članovi Odbora su detaljno upoznati sa realizovanim aktivnostima u okviru programa ove potrošačke jedinice: Međunarodna saradnja, Vojska i Administracija tokom izvještajnog perioda.

Saglasno iznijetom, ukazano je na važnost pravovremenog ispunjavanja međunarodnih obaveza, unapređenja i snaženja saradnje sa partnerima, učešća pripadnika

Vojske Crne Gore u međunarodnim misijama i operacijama u inostranstvu, te na značaj nastavka sprovođenja aktivnosti na planu modernizacije i opremanja.

Kada je riječ o raspolaganju budžetskim sredstvima od strane Ministarstva unutrašnjih poslova u protekloj godini, Odbor je detaljno upoznat sa realizovanim izdacima po obuhvaćenim programima. Takođe, predložene su preduzete mjere na realizaciji projektnih aktivnosti koje su finansirane u izvještajnom periodu od donacija i transfera, odnosno bespovratne pomoći iz zemlje i inostranstva.

Posebna pažnja, tokom rasprave, bila je posvećena realizovanim aktivnostima po segmentima i linijama rada Uprave policije u 2018. godini. Odboru su, takođe, predloženi rezultati i način utroška opredijeljenih budžetskih sredstava za programe Vanredne situacije i civilna bezbjednost, Intergisano upravljanje granicom, Upravni poslovi i Centar za azil.

U dijelu rasprave o raspolaganju budžetskim sredstvima od strane Kancelarije za borbu protiv trgovine ljudima, istaknuta je važnost obezbjeđenja nesmetanog funkcionisanja Skloništa za žrtve trgovine ljudima, te ukazano da je, u cilju unapređenja sistema formalne identifikacije žrtava trgovine ljudima i nadogradnji sistema njihove zaštite, Ministarstvo u saradnji sa formiranom multisektorskom radnom grupom, a uz podršku Međunarodne organizacije za migracije, izradilo Nacrt standardnih operativnih procedura za identifikaciju žrtava trgovine ljudima.

U kontekstu rada i raspolaganja opredijeljenim finansijama Agencije za nacionalnu bezbjednost, fokus u diskusiji stavljen je na dva programa: Nacionalna bezbjednost i Administracija. Shodno navedenom, ukazano je da su sredstva u najvećoj mjeri relazovana u funkciji jačanja tehničke opremljenosti Agencije, unapređenja regulative, kao i snaženja kadrovskih kapaciteta.

Predstavnik Državne revizorske institucije upoznao je članove Odbora sa nalazima Izvještaja o reviziji Predloga zakona o završnom računu budžeta Crne Gore za 2018. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice iz sektora odbrane i bezbjednosti, kao i sa realizacijom preporuka dostavljenih Ministarstvu unutrašnjih poslova, a na osnovu nalaza iz Konačnog izvještaja razmotrenog na 26. sjednici Odbora.

Na temelju dostavljenog dokumenta i sprovedene rasprave, Odbor je većinom glasova predložio Skupštini da usvoji Predlog zakona o završnom računu Budžeta Crne Gore za 2018. godinu.

Odbor je, u skladu sa nadležnostima utvrđenim Zakonom o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane i Poslovníkom Skupštine Crne Gore, na 48. sjednici razmotrio i *Predlog zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu u dijelu koji se odnosi na potrošačke jedinice Ministarstvo odbrane, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Upravu policije i Agenciju za nacionalnu bezbjednost.*

Saglasno navedenom, članovi su kroz diskusiju sa predstavnikom predlagača zakona, te predstavnicima potrošačkih jedinica u sektoru odbrane i bezbjednosti, ostvarili detaljan uvid u predviđenu raspodjelu sredstava za predmetnu oblast, sa akcentom na razvojne projekte, regionalnu i međunarodnu saradnju, modernizaciju i jačanje ukupnih kapaciteta datog sektora.

Uvažavajući iznijeto, Odbor je iskazao podršku planiranim aktivnostima Ministarstva odbrane u pogledu dalje modernizacije i opremanja, a u skladu sa utvrđenim aktivnostima kroz programe Međunarodna saradnja, Vojska i Administracija i, saglasno navedenom, pozitivnim ocijenio ulaganja u nabavku višenamjenskih helikoptera i oklopnih vozila u narednom periodu, kao i izgradnju nove kasarne u Andrijevići, modernizaciju i širenje kapaciteta kasarne Masline, te izgradnju stanova za zaposlene.

Na sjednici je konstatovano da je Predlogom zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu predviđeno izdvajanje sredstava za sedam programa u okviru potrošačke jedinice Ministarstvo unutrašnjih poslova i to: Vanredne situacije i civilna bezbjednost, Integrisano upravljanje granicom, Upravni poslovi, Administracija, Zbrinjavanje izbjeglica,

Centar za azil i Kancelarija za borbu protiv trgovine ljudima; dok su predviđena budžetska sredstva za Upravu policije iskazana kroz tri programa: Uprava policije, Uprava policije-Administracija i Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

U skladu sa iznijetim, članovi Odbora su iskazali posebno interesovanje za način utroška planiranih budžetskih sredstava, sa posebnim osvrtom na modernizaciju Policije, odnosno izradu najsavremenijih identifikacionih dokumenata građana; sistem video nadzora gradova i stacionarne radarske sisteme; kao i unapređenje granične infrastrukture i jačanje materijalno-tehničkih kapaciteta za nadzor granice.

S tim u vezi a imajući u vidu svoj raniji zaključak u vezi sa postavljanjem stacionarnog radarskog sistema, Odbor posebno pohvalnim ocjenjuje planiranje budžetskih sredstava opredjeljenih za ovu namjenu u 2020. godini.

Prilikom diskusije o predviđenim sredstvima za dva programa u okviru Agencije za nacionalnu bezbjednost, članovi Odbora su pozdravili nastavak ulaganja u nadogradnju i unapređenje postojećih sistema u skladu sa savremenim dostignućima, a u cilju poštovanja propisanih standarda NATO u oblasti zaštite tajnih podataka i obezbjeđenja uslova za dobijanje obavezujućih sertifikata, kao i u pogledu nabavke potrebne opreme za bezbjednost koja je direktno u funkciji izvršavanja poslova i zadataka iz nadležnosti Agencije.

Odbor je, po sprovedenoj raspravi, većinom glasova usvojio Mišljenje da su sredstva za potrošačke jedinice u sektoru bezbjednosti i odbrane u Predlogu zakona o Budžetu Crne Gore za 2020. godinu realno utvrđena, te da omogućavaju postupanje u skladu sa utvrđenim nadležnostima i isto dostavio nadležnom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet.

*Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka razmotren je na **49. sjednici** Odbora, održanoj 13. decembra 2019. godine, a kojoj je prisustvovao direktor Direkcija za zaštitu tajnih podataka Savo Vučinić.*

Tokom rasprave, članovi Odbora su posebnu pažnju posvetili predloženim izmjenama Zakona koje predviđaju: preuzimanje dijela nadležnosti sa Agencije za nacionalnu bezbjednost na Ministarstvo odbrane u dijelu sprovođenja bezbjednosne provjere za izdavanje dozvola za pristup tajnim podacima za zaposlene u Ministarstvu i Vojski Crne Gore, usaglašavanje

pojedinih odredbi sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, te korekcije pojedinih odredbi Zakona u cilju preciznijeg tumačenja i primjene.

Odbor je apostrofirao da su u predloženom tekstu prihvaćene, u odnosu na prethodnu verziju Predloga zakona, primjedbe dijela civilnog sektora koje se tiču osnova za proglašavanje podataka tajnim.

Tokom rasprave, članovi Odbora su konstatovali da nedonošenjem ovog akta važeći zakon ne bi bio usaglašen sa Zakonom o državnoj upravi, kao i mogućnost neblagovremene realizacije procedura izdavanja dozvola za pristup tajnim podacima za zaposlene u Ministarstvu odbrane i Vojski Crne Gore, posebno imajući u vidu važnost pravovremenog ispunjavanja obaveza prema Sjevernoatlantskom savezu.

Na bazi iznijetog, Odbor je većinom glasova odlučio da predloži Skupštini da usvoji Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tajnosti podataka.

Članovi Odbora Predrag Bulatović i Ranko Krivokapić su prilikom glasanja izdvojili mišljenja.

U okviru druge tačke dnevnog reda, razmotren je *Zahtjev za održavanje sjednice Odbora u skladu sa članom 12 Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane* koji su uputili poslanici Predrag Bulatović, Nebojša Medojević, Andrija Mandić, Ranko Krivokapić i Danijela Pavićević.

Skupština Crne Gore

protiv Crne Gore proteklih godina, njegovi nosioci, kao i osposobljenost nadležnih državnih organa u borbi protiv hibridnog rata i mjere i konkretne radnje koje su preduzete u svakom od evidentiranih slučajeva” što je i realizovano na **50. sjednici**, održanoj 17. decembra 2019. godine, a kojoj je po ranije podnijetom zahtjevu prisustvovala i predstavnica Instituta „Alternativa“.

Navedeno *kontrolno saslušanje* sprovedeno je na **51. sjednici**, održanoj 30. decembra 2019. godine. Učešće u radu na sjednici, koja je bila zatvorena za javnost, uzeli su: direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost Dejan Peruničić, državni sekretar Ministarstva unutrašnjih poslova Dragan Pejanović, pomoćnik direktora Uprave policije Zoran Lazović i direktor Obavještajno bezbjednosnog direktorata u Ministarstvu odbrane Miljan Perović.

Odbor je upoznat sa aktuelnom bezbjednosnom situacijom, faktorima i trendovima u odnosu na predmetnu oblast, sa posebnim fokusom na postupanje nadležnih institucija i njihovu osposobljenost u kontekstu borbe protiv hibridnih prijetnji.

Tokom rasprave je, između ostalog, ukazano da globalno bezbjednosno okruženje karakterišu stalne i dinamične promjene, nepredvidljivost i interakcija različitih bezbjednosnih faktora i trendova, naročito imajući u vidu da su bezbjednosni izazovi, rizici i prijetnje konvencionalne i asimetrične prirode, hibridnog i globalnog karaktera.

Takođe je pocrtano da su promjene na geostrateškom planu uticale na to da Zapadni Balkan ponovo postane zona jakog interesovanja određenih međunarodnih aktera, te da navedeno uslovljava konkretne akcije, posebno hibridnog karaktera, koje predstavljaju bezbjednosni izazov za državu i region, a što je konstatovano i u Strategiji nacionalne bezbjednosti Crne Gore.

Članovi Odbora su upoznati sa dosadašnjim rezultatima u radu organa i institucija u sektoru odbrane i bezbjednosti po ovom pitanju, pri čemu je posebno naglašena saradnja sa partnerima u okviru sistema kolektivne bezbjednosti, te realizovane aktivnosti na datom planu.

Saglasno iznijetom, tokom diskusije, akcenat je stavljen na preduzete mjere i radnje na planu jačanja informacionih mreža, kao i u pogledu zaštite kritične infrastrukture, uz ocjenu da navedeno predstavlja obavezu svih elemenata sistema.

Ukazano je na važnost saradnje na domaćem i međunarodnom planu u okviru koje je nužno pokazati visok stepen spremnosti i prilagodljivosti kako bi se adekvatno odgovorilo na potencijalne prijetnje i zaštili vitalni resursi.

Nakon sprovedene sveobuhvatne rasprave, Odbor je jednoglasno usvojio sljedeće

ZAKLJUČKE:

1. Odbor konstatuje da nadležne državne institucije dosljedno i kontinuirano preduzimaju mjere i radnje na prevenciji i zaštiti od potencijalnih hibridnih prijetnji koje predstavljaju koordinisane i sinhronizovane akcije različitim sredstvima protiv demokratskih država i njihovih institucija;
2. Odbor ukazuje na značaj izrade strateških i zakonskih dokumenata u oblasti prepoznavanja i djelovanja protiv hibridnih prijetnji;
3. Odbor ukazuje na značaj pravovremene razmjene podataka, praksi, znanja i iskustava, kao i zajedničkog rada organa i institucija u sektoru odbrane i bezbjednosti sa drugim segmentima društva i međunarodnim akterima na planu daljeg snaženja otpornosti i civilne spremnosti na nacionalnom nivou;
4. Odbor ističe važnost nastavka aktivnosti na jačanju odbrambenih mehanizama u sektoru odbrane i bezbjednosti, sa fokusom na materijalne i kadrovske kapacitete, a u skladu sa standardima koji se primjenjuju u okviru kolektivnog sistema bezbjednosti.

U okviru druge tačke dnevnog reda, Odbor je povodom dešavanja u vezi sa usvajanjem Zakona o slobodi vjeroispovijesti, konstatovao odgovorno i profesionalno postupanje pripadnika Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova, koji su iskazali visok stepen profesionalizma i tolerancije. Odbor je pozvao sve državne organe i institucije da odgovorno, savjesno i odlučno rade na očuvanju interesa Crne Gore, mira, bezbjednosti i imovine svih njenih građana, dajući punu podršku za njihove profesionalne i radne aktivnosti.

Odbor je iskazao nezadovoljstvo i osudio napade na pripadnike Uprave policije koji u otežanim uslovima obavljaju zahtjevne radne dužnosti i, kao i do sada, iskazao spremnost da pruži punu podršku u iznalaženju rješenja za obezbjeđivanje njihovog boljeg profesionalnog i životnog standarda.

S tim u vezi, Odbor je pozvao na smirivanje tenzija u cilju očuvanja mira, bezbjednosti i imovine svih građana Crne Gore, za dobro prosperiteta države, njenih građana, suživota, jačanja građanskog društva i multietničkog sklada, što su i osnovne vrijednosti i dostignuća države Crne Gore.

3. MEĐUNARODNE I OSTALE AKTIVNOSTI ČLANOVA I SLUŽBE ODBORA

3.1

Naziv aktivnosti	SASTANAK PREDSJEDNIKA ODBORA ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU SA AMBASADOROM RUMUNIJE U CRNOJ GORI
Datum	<i>12. februar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Skupština Crne Gore</i>
Učesnici	<i>Predsjednik Odbora Obrad Mišo Stanišić</i> <i>Ispred Sekretarijata Odbora sastanku su prisustvovala sekretarka Zorana Bačović i samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<i>Na sastanku je, između ostalog, bilo riječi o aktuelnoj bezbjednosnoj situaciji u regionu i šire, pri čemu su sagovornici ocijenili da saradnja i solidarnost među saveznicima doprinose miru i stabilnosti kako na području Zapadnog Balkana, tako i na globalnom planu.</i> <i>Zajednički je apostrofirano da Crna Gora i Rumunija imaju odlične bilateralne odnose i potvrđena spremnost za dalje unapređenje saradnje u okviru parlamentarne dimenzije, sa posebnim osvrtom na saradnju radnih tijela nadležnih za sektor odbrane i bezbjednosti.</i>

3.2

Naziv aktivnosti	KONFERENCIJA NA TEMU: ISTINA U DOBA DEZINFORMISANJA; KOLIKO SMO RANJIVI I KAKO SE BORIMO?
Datum	<i>12. mart 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Atlantski savez Crne Gore</i>
Učesnici	<i>Samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović i samostalni savjetnik III u Sekretarijatu Odbora Slavko Šekarić</i>

Kratak opis aktivnosti	<p><i>Skup je otvorio predsjednik Atlantskog saveza dr Savo Kentera a uvodno izlaganje imala je Džudi Rising Reinke (Judy Rising Reinke), ambasadorica SAD-a u Crnoj Gori. Na skupu su održane dvije panel diskusije na kojima su učešće uzeli direktor britanskog Instituta za državništvo Kris Doneli (Chris Donnelly), Milan Jovanović iz Atlantskog saveza Crne Gore, Božena Jelušić, profesorica književnosti, Draško Đuranović, glavni urednik lista Pobjeda i Mihailo Jovović, programski direktor ND Vijesti.</i></p> <p><i>Na skupu je vođena diskusija na temu iskustava, naučenih lekcija i značaja strateških partnerstava u borbi protiv dezinformisanja, kao i medijske pismenosti kao pokretača društvene otpornosti na prijetnje koje donosi dezinformisanje, a koje su imale za cilj podizanje nivoa svijesti o globalnom fenomenu lažnih vijesti koji je sve više prisutan u Crnoj Gori.</i></p>
-------------------------------	--

3.3

Naziv aktivnosti	OBILJEŽAVANJE PETE GLOBALNE SEDMICE BEZBJEDNOSTI U SAOBRAĆAJU I PREZENTACIJA INOVATIVNIH TEHNOLOŠKIH RJEŠENJA ZA POVEĆANJE BEZBJEDNOSTI U SAOBRAĆAJU
Datum	17. maj 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	Vlada Crne Gore i kancelarija Ujedinjenih nacija u Podgorici
Učesnici	Član Odbora Milorad Vuletić
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Skup je okupio sve relevantne aktere iz oblasti bezbjednosti u saobraćaju uključujući visoke predstavnike Vlade, Skupštine, civilnog sektora, međunarodnih organizacija, akademije, privatnog sektora i lokalne vlasti, kako bi zajedničkim snagama identifikovali konkretne načine prevazilaženja rastućeg problema bezbjednosti u saobraćaju. Učesnici su imali priliku da se upoznaju sa presjekom situacije kada je riječ o bezbjednosti u saobraćaju, globalno i u Crnoj Gori, kao i sa najnovijim naučnim preporukama za suočavanje sa kompleksnim problemom kakav je bezbjednost u saobraćaju.</i></p>

3.4

Naziv aktivnosti	SEMINAR ZA SLUŽBU SKUPŠTINE „VJEŠTINE KOMUNIKACIJE I PREZENTACIJE“
Datum	23-24. maj 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	Misija OEBS-a u Crnoj Gori i Skupština Crne Gore
Učesnici	Samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović

Kratak opis aktivnosti	<i>Skup je bio posvećen razvoju i unapređivanju trenerskih vještina, upoznavanju sa trenerskim tehnikama i stilovima učenja, te praktičnoj primjeni navedenog kroz realizaciju vježbi i prezentacija od strane svakog učesnika pojedinačno.</i>
-------------------------------	---

3.5

Naziv aktivnosti	OSMA GODIŠNJA DISKUSIJA O OEBS-ovom KODEKSU PONAŠANJA U POLITIČKO-VOJNIM ASPEKTIMA BEZBJEDNOSTI
Datum	<i>12. jun 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Beč, Republika Austrija</i>
Organizator	<i>Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju</i>
Učesnici	<i>Član Odbora Luidž Ljubo Škrelja</i> <i>Ispred Sekretarijata Odbora sastanku je prisustvovala samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na skupu je, između ostalog, bilo riječi o normativnim i funkcionalnim elementima OEBS-ovog Kodeksa ponašanja (CoC) sa posebnim osvrtom na njegovu implementaciju, principe saradnje među državama, te sprovođenje demokratskog nadzora nad sektorom bezbjednosti i odbrane, kao ključnog dijela dokumenta čija je primjena od značaja za suočavanje sa aktuelnim izazovima u ovoj oblasti.</i></p> <p><i>Razmijenjena su iskustva i nacionalne prakse u pogledu implementacije Kodeksa ponašanja u kontekstu političkih i vojnih prilika na međunarodnom planu. Takođe, bilo je riječi o modelima za poboljšanje razmjene informacija o primjeni Kodeksa na godišnjem nivou, a u kontekstu obilježavanja 25. godišnjice od njegovog donošenja. Pored navedenog, tokom diskusije predstavljeni su primjeri dobre prakse i iskustva u pogledu poštovanja ljudskih prava u oružanim snagama, reforme sektora bezbjednosti, te primjene međunarodnog humanitarnog prava u kontekstu aktuelnih bezbjednosnih izazova.</i></p> <p><i>Na skupu su uzeli učešće predstavnici parlamenata, organa i institucija iz sektora odbrane i bezbjednosti država članica, te predstavnici OEBS-ovih institucija i misija na terenu.</i></p>

3.6

Naziv aktivnosti	SASTANAK PREDSDJEDNIKA I ČLANOVA ODBORA SA DELEGACIJOM NATO ODBRAMBENOG KOLEDŽA IZ RIMA
Datum	<i>18.jun 2019</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Skupština Crne Gore i Ministarstvo odbrane</i>

Učesnici	<i>Predsjednik Odbora Obrad Mišo Stanišić i članovi Marta Šćepanović, Luid Ljubo Škrelja, Miodrag Vuković i Branko Čavor.</i> <i>Ispred Sekretarijata Odbora sastanku suprisustvovali: sekretarka Odbora Zorana Bačović i saradnici Vera Damjanović, Nevena Čabarkapa, Ivana Gardašević, Adnan Crnovršanin i Slavko Šekarić.</i>
Kratak opis aktivnosti	<i>U fokusu razgovora članova Odbora za bezbjednost i odbranu sa predstavnicima delegacije NATO koledža koja broji osamdeset članova iz 33 zemlje članice NATO i partnera bili su obaveze i prioriteti Crne Gore kao nove članice NATO kao i njena pozicija u regionu Zapadnog Balkana.</i>

3.7

Naziv aktivnosti	RADNA POSJETA PREDSJEDNIKA ODBORA RUMUNIJI
Datum	<i>24-25. jun 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Bukurešt, Rumunija</i>
Organizator	<i>Predstavnički dom Parlamenta Rumunije</i>
Učesnici	<i>predsjednik Odbora Obrad Mišo Stanišić</i> <i>Ispred sekretarijata Odbora u posjeti je učestvovala samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<i>Prvog dana posjete, predsjednik Stanišić se susreo sa predsjednikom Dorelom Džordžom Kaprarom i članovima Odbora za odbranu, javni red i nacionalnu bezbjednost Predstavničkog doma Parlamenta Rumunije.</i> <i>Na sastanku je, između ostalog, apostrofirana značaj jačanja parlamentarne diplomatije za ukupne bilateralne odnose i iskazana spremnost za daljim unapređenjem saradnje dvaju odbora kroz konkretne mjere i aktivnosti u narednom periodu.</i> <i>U nastavku je održan i sastanak sa članovima Zajedničkog stalnog odbora Predstavničkog doma i Senata za sprovođenje parlamentarne kontrole nad radom rumunske obavještajne službe. Predsjednik Stanišić je, takođe, posjetio Specijalnu telekomunikacionu službu Rumunije i, u okviru navedenog, Operativni centar za kibernetiku bezbjednost. Realizovana je i posjeta Ministarstvu nacionalne odbrane, u okviru koje je održan i sastanak sa državnim sekretarom za politiku odbrane, planiranje i međunarodne odnose Nicolae Nastom.</i> <i>U okviru drugog radnog dana, predsjednik Odbora posjetio je Jedinicu za integraciju NATO snaga, Inspektorat rumunske žandarmerije, Inspektorat za vanredne situacije, te održao sastanak sa članovima Zajedničkog stalnog odbora Predstavničkog doma i Senata za sprovođenje parlamentarne kontrole nad radom rumunske spoljne obavještajne službe.</i> <i>Dvodnevna posjeta realizovana je saglasno upućenom pozivu predsjednika Odbora za odbranu, javni red i nacionalnu bezbjednost Predstavničkog doma Parlamenta Rumunije Dorela-Džordža Kaprara.</i>

3.8

Naziv aktivnosti	SEMINAR ZA STRUČNU SLUŽBU: "IZGRADNJA KAPACITETA ZA INKLUZIVNU I EFIKASNU SKUPŠTINU CRNE GORE: RODNA PERSPEKTIVA U ZAKONODAVSTVU"
Datum	20. jun 2019
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	Odbor za rodnu ravnopravnost u saradnji sa Misijom OEBS-a u Crnoj Gori
Učesnici	Sekretarka Odbora Zorana Bačović i samostalni savjetnici III u Sekretarijatu Odbora za bezbjednost i odbranu Ivana Gardašević i Adnan Crnovršanin
Kratak opis aktivnosti	Seminar za stručnu službu Skupštine Crne Gore posvećen uvođenju i institucionalizaciji rodne perspektive u zakonodavstvo, implementacija rodno osjetljivog zakonodavstva.

3.9

Naziv aktivnosti	PRVI MODUL OBUKE ZA TRENERE/ICE PROGRAMA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U JAVNOJ UPRAVI
Datum	8-10. jul i 7-8. septembar 2019. godine
Mjesto	Petrovac (8-10. jul) i Podgorica (7-8. septembar), Crna Gora
Organizator	UNDP i Uprava za kadrove
Učesnici	Samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović
Kratak opis aktivnosti	Učesnici su, kroz predavanja, praktičan rad i grupne vježbe bili u prilici da se upoznaju sa osnovnim rodnim principima, međunarodnim sporazumima i ključnim tematskim oblastima vezanim za rodnu ravnopravnost. U fokusu treninga bili su rodni stereotipi (šta su rodni stereotipi, koliko su rasprostranjeni, šta su njihove posljedice), predrasude i diskriminacija (prepoznavanje diskriminacije u svakodnevnom životu i ponašanju institucija, studije slučaja), kao i ravnopravnost u odnosu na diskriminaciju. Učesnici su bili u prilici da se upoznaju sa univerzalnim okvirom rodne ravnopravnosti, u okviru kojih su održana predavanja na teme „Od univerzalne deklaracije do Pekinške platforma za akciju“, kao i „Od Ustava do mehanizama za implementaciju politika rodne ravnopravnosti“. Tokom panela koji se odnosio na Konvenciju o eliminaciji svih oblika diskriminacije prema ženama, mehanizmu za unapređenje ženskih prava i rodne ravnopravnosti, panelistkinje su bile: Nada Drobnjak, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore, Biljana Pejović, načelnica Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti, Ministarstva za ljudska i manjinska prava Vlade Crne Gore i Kosana Beker, FemPlaz, Srbija.

3.10

Naziv aktivnosti	EKSPERTSKA KONFERENCIJA OEBS-a O REFORMI I UPRAVLJANJU SEKTOROM BEZBJEDNOSTI
Datum	11. i 12. jul 2019. godine
Mjesto	London, Ujedinjeno Kraljevstvo
Organizator	OEBS i Ambasada Republike Slovačke u Londonu
Učesnici	<p><i>Predsjednik Odbora Obrad Mišo Stanišić.</i></p> <p><i>Ispred Sekretarijata Odbora konferenciji je prisustvovala samostalna savjetnica III Nevena Čabarkapa.</i></p>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu Obrad Mišo Stanišić učestvovao je na regionalnoj ekspertskoj konferenciji o reformi i upravljanju sektorom bezbjednosti, koja se u organizaciji OEBS-a održala u Londonu.</i></p> <p><i>Dvodnevna konferencija obuhvatila je četiri panel diskusije u okviru kojih su predstavnici bezbjednosnih institucija imali priliku da se detaljnije upoznaju o značaju reforme i upravljanja ovim sektorom u složenom i dinamičnom bezbjednosnom okruženju, kao i sa izgradnjom otpornosti kroz inkluzivne i kolaborativne politike.</i></p> <p><i>Posebna pažnja bila je posvećena temi rukovođenja kroz dobro i demokratsko upravljanje bezbjednošću. S tim u vezi, istaknuto je da slabo upravljanje ne samo da podriva efikasnu i djelotvornu bezbjednost, već može imati značajan uticaj na ljudska prava i kredibilitet ovog sektora. Takođe, ocijenjeno je da zemlje koje žive u skladu sa najvišim standardima upravljanja mogu poslužiti kao primjer i dijeliti najbolje prakse. U tom kontekstu, eksperti su razmotrili mjere za osiguranje demokratskog nadzora, kao i mjere za jačanje odgovornosti i smanjenje rizika od korupcije u bezbjednosnom sektoru.</i></p> <p><i>Drugog radnog dana bilo je riječi o regulisanju privatnog sektora, a učesnici konferencije su razmijenili mišljenja i o podršci multilateralnim pristupima upravljanja i spremnosti na odgovor.</i></p> <p><i>OEBS godinama podržava svoje države članice u reformama u navedenoj oblasti, a sastanak u Londonu potvrđuje da su upravljanje i reforma sektora bezbjednosti prioritetna oblast i tokom slovačkog predsjedavanja OEBS-u 2019. godine.</i></p>

3.11

Naziv aktivnosti	PROGRAM OBUKE U OBLASTI EVROPSKIH I MEĐUNARODNIH POSLOVA ZA ZAPOSLENE U DRŽAVNOJ UPRAVI I MLADE DIPLOMATE IZ JUGOISTOČNE EVROPE
Datum	15. jul - 2. avgust 2019. godine
Mjesto	Beč, Republika Austrija
Organizator	Diplomatska akademija u Beču
Učesnici	Samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović
Kratak opis aktivnosti	Program je organizovan u pet modula koji su omogućili učesnicima da se kroz interaktivne sesije i rad u grupama detaljno upoznaju sa funkcionisanjem i procesom odlučivanja u okviru Evropske unije sa fokusom na predpristupne instrumente, vanjske odnose, evropsku politiku u oblasti migracija, pitanja energetske bezbjednosti i borbe protiv klimatskih promjena. Takođe, poseban akcenat bio je stavljen na evropske i međunarodne standarde u oblasti poštovanja ljudskih prava i sloboda, rodnu ravnopravnost i osnaživanje položaja žena u društvu. U okviru trećeg modula, polaznici su se kroz praktične primjere upoznali sa pregovaračkim i diplomatskim vještinama, principima interkulturalne kompetencije, kao i protokola i komunikacije u ovom domenu. Jedna od tema obuke bila je i istorija i kultura Republike Austrije dok je realizovana i studijska posjeta Briselu i Hagu, u okviru koje su organizovane prezentacije i diskusije u Evropskom parlamentu, Evropskoj komisiji, Evropskoj službi za vanjske poslove, kao i Međunarodnom krivičnom sudu u Hagu, te EUROJUST-u. Uvažavajući činjenicu da je Beč sjedište međunarodnih organizacija, u okviru programa učesnici su posjetili i Ujedinjene nacije i Organizaciju za evropsku bezbjednost i saradnju.

3.12

Naziv aktivnosti	SASTANAK ČLANOVA ODBORA ZA BEZBJEDNOST I ODBRANU I ODBORA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE SA DELEGACIJOM ODBORA ZA VANJSKU POLITIKU DRŽAVNOG ZBORA REPUBLIKE SLOVENIJE
Datum	3. septembar 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	Skupština Crne Gore
Učesnici	Predsjednik i članovi Odbora: Branko Čavor, Luidž Ljubo Škrelja i Boris Mugoša. Ispred sekretarijata Odbora sastanku su prisustvovala sekretarka Odbora Zorana Bačović i samostalna savjetnica u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović.

Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na sastanku je istaknut značaj daljeg unapređenja tradicionalno prijateljskih odnosa i saradnje između dvije zemlje u brojnim oblastima, a naročito u procesu evropskih integracija, te u sektoru bezbjednosti i odbrane. Takođe je bilo riječi o aktuelnim bezbjednosnim izazovima i političkim dešavanjima na regionalnom i međunarodnom planu. Sagovornici su, s tim u vezi, apostrofirali važnost dostizanja i poštovanja evropskih standarda i vrijednosti, cijeneći da su saradnja i zajednički rad preduslovi za dalje napredovanje dvaju zemalja u svim segmentima.</i></p> <p><i>Predsjednik Odbora za evropske integracije Slaven Radunović je istakao da je cilj pregovaračkog procesa da Crna Gora na pravi način sprovede ključne reforme, stavljajući poseban akcenat na vladavinu prava i poglavlja 23 i 24. Prema njegovom mišljenju napredak u ovoj oblasti bi značajno uticao na dalje zatvaranje poglavlja, te otvaranja preostalog poglavlja 8 – Konkurencija.</i></p> <p><i>Predsjednik Odbora za bezbjednost i odbranu Branko Čavor je, u svom obraćanju, predstavio nadležnosti radnog tijela na čijem je čelu uz poseban osvrt na zakonodavne aktivnosti, te rezultate ostvarene na planu sprovođenja parlamentarnog nadzora i saradnje sa subjektima u sektoru odbrane i bezbjednosti. Saglasno iznijetom, apostrofirao je značaj koji Republika Slovenija u kontinutetu pruža našoj državi u okviru aktuelnog procesa evropskih integracija, kao i u svojstvu saveznice i partnera u Sjevernoatlantskom savezu. Takođe je ukazao na važnost sprovođenja reformi i implemetacije evropskih vrijednosti u cilju daljeg poboljšanja životnog standarda svih građana.</i></p> <p><i>Istaknuto je da Crna Gora i Slovenija imaju izuzetno dinamičnu saradnju u oblasti evropskih i evroatlantskih integracija, koja se razvija konstantno kroz otvorenu političku i ekspertsku podršku Slovenije, te da je Republika Slovenija iskren prijatelj na putu ka EU i kroz članstvo u NATO.</i></p> <p><i>Oni su iskazali očekivanja za većim zalaganjem nove Evropske komisije za politiku proširenja EU na zemlje Zapadnog Balkana što je strateški interes ne samo Slovenije već i Unije.</i></p>
-------------------------------	---

3.13

Naziv aktivnosti	SASTANAK ČLANOVA SA DELEGACIJOM MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE SLOVENIJE NA ČELU SA MINISTROM KARLOM ERJAVECOM
Datum	26. septembar 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	Skupština Crne Gore
Učesnici	<p><i>Predsjednik i članovi Odbora: Branko Čavor, Luid Ljubo Škrelja, Mihailo Anđušić i Boris Mugoša.</i></p> <p><i>Ispred sekretarijata Odbora sastanku su prisustvovali sekretarka Odbora Zorana Baćović i savjetnici u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović, Adnan Crnovršanin i Slavko Šekarić.</i></p>

Kratak opis aktivnosti	<p>Na sastanku je, između ostalog, bilo riječi o bezbjednosnoj situaciji u regionu i šire. Sagovornici su, tom prilikom, ocijenili da dvije države bilježe izvanrednu bilateralnu saradnju u brojnim oblastima, naročito u domenu odbrane i bezbjednosti, apostrofirajući da zajednički rad i djelovanje predstavljaju uspješan model tretiranja aktuelnih bezbjednosnih izazova, te iskazali spremnost za daljim unapređenjem navedenog.</p> <p>Predsjednik Odbora Branko Čavor istakao je važnost održanja i unapređenja tradicionalno dobrih i prijateljskih odnosa sa Republikom Slovenijom, ocijenivši naročito značajnom podršku koju je ova država pružala Crnoj Gori na putu ka punopravnom članstvu u NATO, te u okviru aktuelnog procesa evropskih integracija. Takođe, upoznao je sagovornike sa nadležnostima i ostvarenim rezultatima radnog tijela na čijem je čelu, sa posebnim osvrtom na zakonodavne aktivnosti i sprovođenje parlamentarnog nadzora.</p> <p>Gostujuća delegacija bila je u sastavu: ministar odbrane Karl Erjavec, ambasador Republike Slovenije u Crnoj Gori N.J.E. Gregor Presker, v.d. generalnog direktora Direktorata za politiku odbrane Uroš Zorko, stariji oficir za strategije i koncepte Odjeljenja za vojnu politiku pri Generalštabu VSVN pukovnik Borut Flajšman, šef Službe za strateške komunikacije Aleš Sila, desk oficir za Crnu Goru u Ministarstvu odbrane Nina Kocijan i savjetnik za odbranu u Crnoj Gori Primož Šavc. Ispred Ministarstva odbrane Crne Gore sastanku je prisustvovao general Zoran Bošković, savjetnik ministra za vojna pitanja.</p>
-------------------------------	--

3.14

Naziv aktivnosti	DRUGI MODUL OBUKE ZA TRENERE/ICE PROGRAMA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U JAVNOJ UPRAVI - Rodna procjena i rodna analiza
Datum	7-11. oktobar 2019. godine
Mjesto	Petrovac, Crna Gora
Organizator	UNDP i Uprava za kadrove
Učesnici	Samostalna savjetnica II u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović
Kratak opis aktivnosti	Tokom drugog modula, obrađene su sljedeće teme: strateško promišljanje i razumijevanje rodnih tema, važnost međunarodnih okvira u ostvarivanju ljudskih prava u svakodnevici, integrisanje rodne ravnopravnosti u djelovanje međunarodnih organizacija, uvod u metode rodno-odgovornog pristupa u kreiranju politika, trenerske vještine i razvoj programa treninga.

3.15

Naziv aktivnosti	KONFERENCIJA „DFC 365“
Datum	22. oktobar 2019. godine

Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Atlantski savez Crne Gore</i>
Učesnici	<i>Sekretarka Odbora Zorana Baćović i samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na skupu je, između ostalog, bilo riječi o modalitetima kako tretirati opasnost od dezinformisanja u Crnoj Gori i šire, sa posebnim osvrtom na rezultate u radu Digitalnog forenzičkog centra koji se bavi ovom tematikom, te na pitanje kako se demokratije mogu nositi sa pomenutim izazovima i zaštititi se bez žrtvovanja slobode govora i izražavanja.</i></p> <p><i>Uvodno izlaganje na skupu imao je predsjednik Atlantskog saveza Crne Gore dr Savo Kentera, dok su u panel diskusiji uzeli učešće ministar odbrane mr Predrag Bošković, ambasadorica Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori Džudi Rajzing Rajnke, šef analitike Digitalnog forenzičkog centra Ljubo Filipović, predsjednik Udruženja građana „Zašto ne?“ iz Bosne i Hercegovine Darko Brkan i istraživačka analitičarka Atlantskog saveza SAD u okviru Laboratorije za digitalnu forenziku, Eto Buziašvili.</i></p>

3.16

Naziv aktivnosti	<i>RADIONICA O NADZORU NAD SEKTOROM BEZBJEDNOSTI ZA SKUPŠTINU CRNE GORE U PODGORICI</i>
Datum	<i>24. i 25. oktobar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Misija OEBS-a u Crnoj Gori</i>
Učesnici	<i>Sekretarka Odbora Zorana Baćović i samostalni savjetnici Vera Damjanović, Nevena Čabarkapa, Ivana Gardašević i Adnan Crnovršanin.</i>
Kratak opis aktivnosti	<i>Na radionici učesnicima su predstavljeni mogući mehanizmi nadzora nad sektorom bezbjednosti i odbrane, nakon čega su se tokom diskusije ponuđen, uporedili sa postojećim i korišćenim mehanizmima nadzora koje Odbor za bezbjednost i odbranu primjenju je u svom radu, a na osnovu ovlašćenja koje mu daje Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane.</i>

3.17

Naziv aktivnosti	<i>KONFERENCIJA „KA EFIKASNOJ SAJBER ODBRANI U SKLADU SA PRINCIPIMA VLADAVINE PRAVA“</i>
Datum	<i>3-8. novembar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Ohrid, Sjeverna Makedonija</i>

Organizator	<i>Univerzitet „Goce Delčev“ iz Sjeverne Makedonije, Atlantski savez Bosne i Hercegovine i Pravni fakultet iz Osijeka, a u okviru NATO programa „Nauka za mir“</i>
Učesnici	<i>Samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na konferenciji je, između ostalog, biti riječi o savremenim izazovima i dostignućima na planu strateškog, političkog i tehničkog aspekta operacija iz domena sajber odbrane, sajber konfliktima, zaštiti lica kroz operacije sajber odbrane u oružanim sukobima, te principima međunarodnog humanitarnog prava. Takođe je bilo riječi o zaštiti kritične infrastrukture, pravima država u sajber prostoru sa posebnim fokusom na uzdržavanje od intervencije, suverenitet i nadležnosti, te o izgradnji otpornosti, upotrebi vještačke inteligencije, sajber terorizmu, kao i regulativi Evropske unije u predmetnoj oblasti. Posebna pažnja bila je posvećena poštovanju ljudskih prava u sajber prostoru, sajber odbrani u toku oružanih sukoba i problemu reciprociteta u međunarodnom pravu kada je riječ o sajber napadima. Pored navedenog, bilo je riječi o saradnji NATO i partnerskih zemalja u pogledu suzbijanja asimetričnih i hibridnih prijetnji u sajber prostoru Jugoistočne Evrope.</i></p> <p><i>Na skupu su uzeli učešće stručnjaci i predstavnici sektora odbrane i bezbjednosti zemalja članica NATO, te članica Partnerstva za mir.</i></p>

3.18

Naziv aktivnosti	<i>UČEŠĆE PREDSTAVNIKA ODBORA U RADU „GODIŠNJEG SASTANKA PREDSTAVNIKA ODBORA ZA ODBRANU I BEZBJEDNOST PARLAMENTA JUGOISTOČNE EVROPE“, ODRŽANOG 5-6. NOVEMBRA 2019. GODINE, U TIRANI, ALBANIJA;</i>
Datum	<i>5-6. novembar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Tirana, Albanija</i>
Organizator	<i>Centar za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), a u saradnji sa Odborom za nacionalnu bezbjednost Parlamenta Republike Albanije i Centrom za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve (DCAF).</i>
Učesnici	<p><i>Član Odbora prof. dr Miodrag Vuković.</i></p> <p><i>Ispred službe Skupštine Sastanku su prisustvovali Adnan Crnovršanin savjetnik u Sekretarijatu Odbora za bezbjednost i odbranu i Milena Kruščić prevoditeljka u Odjeljenju za protokol.</i></p>

Kratak opis aktivnosti	<p><i>Godišnji sastanak predstavnika odbora za bezbjednost i odbranu parlamenata zemalja Jugoistočne Evrope organizovan je od strane Centra za bezbjednosnu saradnju (RACVIAC), u saradnji sa Odborom za nacionalnu bezbjednost Skupštine Albanije i Ženevskim centrom za upravljanje sektorom bezbjednosti (DCAF). Cilj sastanka bio je da ponudi pregled mehanizama i praksi regionalnih parlamentarnih odbora za odbranu i bezbjednost, omogućavajući učesnicima da razgovaraju o bezbjednosnim izazovima, parlamentarnim procedurama i mehanizmima nadzora u oblasti odbrane i bezbjednosti, sa posebnim osvrtom na sve veći značaj izazova za sajber bezbjednost u Jugoistočnoj Evropi i šire, i odgovarajuće dobre prakse parlamentarnog nadzora sektora bezbjednosti.</i></p> <p><i>Dvodnevna konferencija obuhvatila je četiri sesije u okviru kojih su članovi odbora za bezbjednost parlamenata zemalja Jugoistočne Evrope imali priliku da od strane eksperata iz oblasti sajber bezbjednosti budu detaljnije upoznati o izazovima i rizicima sa kojima se moderna društva suočavaju u domenu sajber bezbjednosti. Takođe, tokom diskusija parlamentarci su bili u mogućnosti da razmijene iskustva i dobre prakse iz zemalja koje predstavljaju, i da zajedno pokušaju iznaći najoptimalnija rješenja i strategije za borbu protiv prijetnji modernog doba, kakve su sajber prijetnje.</i></p>
-------------------------------	--

3.19

Naziv aktivnosti	TREĆI MODUL OBUKE ZA TRENERE/ICE PROGRAMA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U JAVNOJ UPRAVI
Datum	11-15. novembar 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora
Organizator	UNDP i Uprava za kadrove
Učesnici	Samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović
Kratak opis aktivnosti	<p><i>U okviru trećeg modula polaznici/e su upoznati sa procesom orodnjavanja u institucijama (gender mainstreaming) sa fokusom na strateška dokumenta, zakonska rješenja i institucionalne mehanizme sa svim relevantnim elementima. Takođe, bilo je riječi o koracima u dizajniranju treninga od potreba do usvajanja znanja. Učesnici/e su, u sklopu programa, prezentovali nalaze stanja u javnoj upravi u skladu sa odabranim temama, a u cilju identifikovanja prostora za unapređenje i jačanja trenerskih vještina. Pored navedenog, polaznici/e su prisustvovali konferenciji „Vizija žena“ organizovanoj 13. novembra u Podgorici.</i></p>

3.20

Naziv aktivnosti	PANEL DISKUSIJA „ŠTA MOŽEMO DA URADIMO ZA VLADAVINU PRAVA NA ZAPADNOM BALKANU U 2020“
Datum	20. novembar 2019. godine
Mjesto	Podgorica, Crna Gora

Organizator	<i>Politikon mreža (PIN)</i>
Učesnici	<i>Sekretarka Odbora Zorana Bačović i samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Panel diskusija organizovana je u okviru projekta „Vladavina prava na Zapadnom Balkanu: (Raz)otkrivanje pravila igre“, koji je podržan od strane Evropskog fonda za Balkan (EFB) koji Politikon mreža sprovodi u saradnji sa CRTA-om iz Srbije i Tim institutom iz Sjeverne Makedonije.</i></p> <p><i>U radu su učestvovali izvršna direktorka Politikon mreže Jovana Marović, viši istraživač Austrijskog centra za međunarodne poslove Univerziteta u Beču Vedran Džihić, viša istraživačica CRTA Srbija Tara Tepavac, direktor Beogradskog centra za bezbjednosnu politiku Igor Bandović i rukovodilac Centra za evropske integracije u Institutu za demokratiju „Societas Civilis“ iz Sjeverne Makedonije Zoran Nečev.</i></p> <p><i>Na skupu je, između ostalog, bilo riječi o tome šta znači ponovno odlaganje otvaranja pristupnih pregovora sa Albanijom i Sjevernom Makedonijom za vladavinu prava u regionu, šta se očekuje od nove metodologije sa evropskog nivoa za Zapadni Balkan, da li postoji alternativa pristupanju Evropskoj uniji, kako potencijalno sektorska integracija može uticati na vladavinu prava itd.</i></p>

3.21

Naziv aktivnosti	SASTANAK PREDSTAVNIKA SLUŽBE SKUPŠTINE SA DELEGACIJOM SLUŽBENIKA DRŽAVNIH INSTITUCIJA REPUBLIKE BUGARSKE
Datum	<i>25. novembar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Skupština Crne Gore</i>
Učesnici	<i>Samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>

Kratak opis aktivnosti	<p>Zamjenica generalnog sekretara Skupštine Crne Gore Marija Mirjačić i predstavnici sekretarijata više skupštinskih odbora sastali su se šestočlanom delegacijom službenika državnih institucija Republike Bugarske koja je boravila u posjeti Crnoj Gori.</p> <p>Sastanak je bio posvećen razmjeni praksi i iskustava u koordinaciji aktivnosti između zakonodavne i izvršne vlasti, te komunikaciji na nivou administracija, sa posebnim osvrtom na zakonodavni postupak. Bugarska delegacija upoznala je predstavnike Službe Skupštine sa nadležnostima i praksom u radu parlamentarnih sekretara, koji su u resornim ministarstvima Bugarske zaduženi za praćenje parlamentarnih aktivnosti i saradnju sa Narodnom skupštinom. Na sastanku je, takođe, bilo riječi o parlamentarnim mehanizmima nadzora nad radom izvršne vlasti, uključujući poslanička pitanja, organizovanje saslušanja od strane skupštinskih odbora i razmatranje izvještaja drugih organa. Naglašen je značaj razmjene iskustava na ekspertskom nivou, te zajednički zaključeno da je neophodno nastaviti i unaprijediti saradnju u navedenim oblastima.</p> <p>Delegaciju koja je posjetila Skupštinu činili su parlamentarni sekretari zaposleni u kabinetima predsjednika i potpredsjednika Vlade Republike Bugarske, te kabinetima ministara vanjskih poslova, unutrašnjih poslova, pravde, ekonomije, kao i poljoprivrede, hrane i šumarstva. Sastanku u Skupštini prisustvovala je i ambasadorica Republike Bugarske u Crnoj Gori Meglena Plugčijeva.</p>
-------------------------------	--

3.22

Naziv aktivnosti	SEMINAR ZA SLUŽBENIKE PARLAMENTA REPUBLIKE JERMENIJE
Datum	28. novembar 2019. godine
Mjesto	Jerevan, Republika Jermenija
Organizator	Centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga iz Ženeve (DCAF)
Učesnici	Samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović
Kratak opis aktivnosti	<p>Na skupu je, između ostalog, bilo riječi o reformi sektora bezbjednosti u Republici Jermeniji, ulozi Parlamenta u navedenom procesu, elementima i procedurama u sprovođenju parlamentarnog nadzora, te modelima saradnje sa organima i institucijama u predmetnom sektoru.</p> <p>Gđa Damjanović je učestvovala na seminaru u svojstvu predavača i govorila o ulozi zaposlenih u radnim tijelima u procesu pružanja podrške zakonodavnoj i nadzornoj funkciji Parlamenta, sa posebnim fokusom na iskustva u radu zaposlenih u Sekretarijatu Odbora za bezbjednost i odbranu. Takođe, upoznala je učesnike sa postojećim zakonodavnim okvirom u Crnoj Gori kojim se uređuje sprovođenje parlamentarnog nadzora nad sektorom odbrane i bezbjednosti.</p>

3.23

Naziv aktivnosti	PANEL DISKUSIJA „REGIONALNA PERSPEKTIVA: DA LI JE DEPOLITIZACIJA OBAVJEŠTAJNOG SEKTORA MOGUĆA?“
Datum	<i>5. decembra 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Podgorica, Crna Gora</i>
Organizator	<i>Institut „Alternativa“</i>
Učesnici	<i>Savjetnice u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović i Nevena Čabarkapa</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na skupu je, između ostalog, bilo riječi o modelima za jačanje parlamentarnog nadzora, unutrašnje kontrole, te nezavisnih institucija u sprovođenju nadzora nad radom obavještajnog sektora, sa posebnim fokusom na iskustva i aktuelno stanje u ovoj oblasti u Crnoj Gori, Republici Srbiji i Sjevernoj Makedoniji.</i></p> <p><i>Panel diskusija je organizovana uz podršku Evropskog fonda za Balkan kroz projekat koji zajednički sprovode Beogradski centar za bezbjednosnu politiku iz Srbije, Centar za evropske strategije - EUROTHINK iz Sjeverne Makedonije i Institut „Alternativa“ iz Crne Gore.</i></p>

3.24

Naziv aktivnosti	ČETVRTI MODUL OBUKE ZA TRENERE/ICE PROGRAMA ZA RODNU RAVNOPRAVNOST U JAVNOJ UPRAVI
Datum	<i>9-13. decembar 2019. godine</i>
Mjesto	<i>Petrovac, Crna Gora</i>
Organizator	<i>UNDP i Uprava za kadrove</i>
Učesnici	<i>Samostalna savjetnica I u Sekretarijatu Odbora Vera Damjanović</i>
Kratak opis aktivnosti	<p><i>Na četvrtom modulu obuke fokus je, između ostalog, stavljen na osnove, mehanizme i značaj rodno odgovornog budžetiranja, budžetsku pismenost, integraciju principa rodne ravnopravnosti u predmetnu oblast, sprovođenje analiza i procjena, te unapređenje trenerskih tehnika i vještina.</i></p>

4. ZAKLJUČAK

Odbor je u izvještajnom periodu ostao posvećen realizaciji aktivnosti utvrđenih Planom parlamentarnog nadzora za 2019. godinu i primjeni odredbi Zakona o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane, saglasno postavljenim zadacima i utvrđenim prioritetima a sve u cilju djelotvorne primjene propisa koji regulišu predmetnu oblast.

Shodno navedenom, u posmatranom periodu pažnja je bila usmjerena na pružanje podrške subjektima iz sektora odbrane i bezbjednosti u postizanju mjerljivih rezultata.

Saradnja Odbora na regionalnom i međunarodnom planu tokom prethodne godine nastavljena je i intenzivirana, što potvrđuje posvećenost Odbora razvijanju i unapređenju odnosa na bilateralnom i multilateralnom nivou. Takođe, nastavljeno je sa procesom jačanja kapaciteta i stručnog usavršavanja članova i službe Odbora.

Odbor će nastaviti da prati dinamiku aktuelnih dešavanja, kako bi pravovremeno reagovao, usaglasio i unaprijedio mehanizme svog rada, a sve u cilju kvalitetnog postupanja organa i institucija u sektoru odbrane i bezbjednosti.

Kontinuirana i uspješna saradnja na regionalnom i međunarodnom planu, spremnost na nadogradnju i unapređenje pravnog okvira u sektoru odbrane i bezbjednosti, kao i puna posvećenost usavršavanju i jačanju kapaciteta ostaju prioriteta Odbora za bezbjednost i odbranu i u narednom periodu.